49րդ ՏԱՐԻ   Թիւ 2207   Կ. ՊՈԼԻՍ   Ուրբաթ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 22 –4 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1908   22 ԱՂՍՏՈՍ 1324 – 8 ՇԱՊԱՆ 1326

Journal Armenien
MANZOUMÉ I EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte 54
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ ԿՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
54, Պողպ. Ալի Ճատտէսի, 54

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆԿԱԽ ՕՐԿԱՆ

منظومهٔ افكار ارمنيجه يومى غزه‌ته
صاحب امتيازى : (اوحانس فريد)
اداره‌خانه‌سى: باب‌عالى جاده‌سنده

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԽԻԿ	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղրշ.	50 ղրշ.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի »	25 Ֆր.	14 Ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցման համար մասնաւոր պայմաններ

"ՄԻԱՑՈՒՄԸ ԱԶԳԱՑ Է ՕՐԻՆԱՑ ՍԱՀՄԱՆԻՆ ՄԷՋ„
(ՍՈՒՄ, ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ, ՅՕԴ. 12)

10 ՓԱՐԱ   ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ   10 ՓԱՐԱ

ԹՈՒՐՔ ԿՆՈՋ ԴԵՐԸ
ԱԶԱՏԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՔԱՐԻՆ ՄԷՋ

ԳՐԵՑ
ԶԵՅՆԵՊ ՆՈՒՐԻ ՀԱՆԸՄ

Այս յօդուածին հեղինակուհին երկու տարի առաջ ընդհանուր համակրութիւն գըտաւ, երբ իր քրոջը հետ Կ. Պոլսոյ Հարէմէն Բարիզ փախաւ։ Սուլթանին նախկին սենեկապետ զօրավար Նուրի փաշայի աղջիկն է, և դաստիարակուած էր իսլամական կրօնքին մէջ։ Իր հայրը կը սերէր Շաթոնէօֆի Ֆրանսական ազնուատոհմ ընտանիքէն, և այս պատճառաւ Զէյնէպ հանըմ եւրոպական բարձրագոյն կրթութեամբ ընդարձակեց իր տեսութիւններուն շրջանակը։ Զէյնէպ Նուրի անձնական փորձառութեամբ կը ճանչնայ թուրք տիկիններու կեանքը, և քաղաքականութեան մէջ թուրք կնոջ արտասովոր երեւոյթին վրայ իր տեղեկութիւնները ամենամեծ շահեկանութեան արժանի են։

* * *

ՍԷՆԹ ԷԹԻԷՆ, Օգոստ. 19

Ներկայ Թուրք Յեղափոխութեան մէջ կնոջ ազդեցութիւնը մինչև մէկ աստիճան քողարկուած, բայց ապահով է։ Անոր երկարատեւ և անընդհատօրէն կրկնուած տրտունջները արդիւնաւորեցին զայն, զոր ոչ մէկ ուրիշ զէնք կըրնար ի գլուխ հանել։ Արեւելքի մէջ, ինչպէս ամէնուրեք, էրիկ մարդն է որ գաղափարը կը ստեղծէ, բայց կինն է որ կը տարածէ զայն։ Բայց ուրիշ ո և է երկիրէ աւելի Օսմ. Պետութիւնը ունէր Բարեկրջութեան այդ անհրաժեշտ տարրը, և Իսլամ կինը միայն նախապատրաստեց զայն։

Սուլթան Ապտիւլ Ազիզի փայլուն այլ միեւնոյն ատեն անկումի հակամէտ կառավարութեան տակ բարեկեցիկ իսլամուհին, որուն ապարանքները կը գտնուէին Վոսփորի վրայ և Բօնաքները Պոլսոյ մէջ, որ կառքով միայն կամ մակոյկով կամ քանի մը սեւամորթ գերիներու ընկերակցութեամբ միայն կըրնար տունէն դուրս ելլել, մէկ փափաք ունէր, այսինքն կարելի եղածին չափ հաւասարիլ ա՛յն հեռաւոր եւրոպական քոյրերուն, որոնց չքեղ արդուզարդ…

մը որ փաստ չէր։ Կնոջական աշխարհը սաստիկ զգածուեցաւ ասկէց։ Իր հըպարտութիւնը վիրաւորուեցաւ սասոյ։ Սակայն տրտունջի բառ մը կարելի չէր…

Նուն համար պատասխանատուութեան պիտի քաշուէին։» Եթէ Թուրք Թերթ մը այս տողերը հրատարակած ըլլար, պիտի ենթադրուէր թէ պաշտօնապէս…

1901ին և 1903ին քանի մը լուրջ…

1904ին…

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԳՐԱՍԷՆԵԱՆ ՇՈՒՐՋ

ՎԱՂՈՒԱՆ ԹԻՒՈՎ
ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ ՍՐԲԱԶԱՆԻ
ՄԷԿ ՆԱՄԱԿԸ
ԽՐԻՄԵԱՆ ՀԱՅՐԻԿԻՆ ՈՒՂՂՈՒԱԾ

* * *

ՄԻՆԱՍ ՉԵՐԱԶԷ
ՊԱՏՄՈՒԱԾՔ ՄԸ

* * *

ՎԱՀԱՆ ՄԱԼԷԶԵԱՆԷ
ՈՏԱՆԱՒՈՐ ՄԸ

Նախրատուութիւնները և նպատակները, գոնէ կարելի չէ՞ր Ազգին տետրակներուն մէջ արձանագրել ան նպատակները որ Ազգէն կուգային։ Միթէ Օրմանեան չէ՞ր կընար այսքան պարզ տոմարական գրութիւն մը ունենալ, ինչ որ շա՛տ բաներու կարող ըլլալուն ապացոյց…

— Մ՛ ծառայեցէք, ան պիտի բանի մը…

Ե. ՊԵՍԱՅԵԱՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅՈՑ ԱԶԳ. ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԱՄԲՈՂՋՈՒԹԻՒՆԸ
…
ԳԻՆՆ Է 60 ՓԱՐԱ

ՆԵՐՔԻՆ

ԻՇԽԱՆ ՍԱՊԱՀԷՏՏԻՆԻ ԺԱՄԱՆՈՒՄԸ

ՆՈՐ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԴԱՇՆԱԿՑԱԿԱՆ ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Բրենցիբէգա Մառիա շոգենաւը, որ իր մէջ ունենալով այլեւայլ պատգամաւորութիւններ՝ Սապահէտտին իշխանը դիմաւորելու գնաց, Գշ. իրիկուն ժամ 11½ին ճամբայ ելաւ Պոլսէն։ Պատգամաւորութիւնները, որոնց հետ նաեւ Հ. Յ. Դաշնակցութեան պատգամաւորութիւնը, կը բաղկանային տասնական անդամներէ։ Կային նաեւ Եւրոպացիներ։ Գիշերը ճոխ հացկերոյթ մը տրուեցաւ շոգենաւուն մէջ, և այս առթիւ բանախօսութիւններ արտասանուեցան։ Սապահէտտին իշխանի կարեւոր գործակիցներէն Տօքթ. Նիհատ պէյ Իշխանին գովեստը ըրաւ, ի վեր հանելով անոր նկարագրի ազնուութիւնը։ Հ. Յ. Դաշնակցութեան պատգամաւորներէն Պ. Է. Ակնունի ֆրանսերէն գեղեցիկ բանախօսութեամբ մը ողջունեց ազատագրուած Թուրքիան և Համիտեան բռնակալութեան գաղափարը ջատագովելէ ետք, ազատութեան տիրանալու համար յեղափոխութեան ճամբան ամենէն պատուաբեր ճամբան նկատեց։ Խօսեցաւ նաեւ Անմէտ Ճէվտէթ պէյ։ Գր. էֆ. Զօհրապ որ Դաշնակցական պատգամաւորութեան ընկերացած էր, թուրքերէն լեզուով բանախօսութեամբ մը ի վեր հանեց թէ դէպի բարձրացում և դէպի զարգացում կ՚ընթանանք եղբայրութեան վրայ հիմնուած։ Ֆրանսացի մը եւս որ բարեկամ է եղած Սապահէտտին իշխանին, Թուրքիոյ անցեալ տխուր վիճակը պարզեց, և խնդակցութիւն յայտնեց անոր արդի վիճակին համար։ Պարսիկ պատգամաւորներն ալ իրենց երկրին դժբախտ վիճակը նկարագրեցին և յոյս յայտնեցին որ իրենց երկիրն ալ բարեկարգութեան շաւղին մէջ մտնէ։ Նուագախումբ մը շարունակ ազատութեան երգեր կը նուագէր։

Հետեւեալ առտու Բր. Մառիա Տարտանէլ հասած էր, ուր եկած էր նաեւ իշխանը բերող շոգենաւը՝ Սենեկալ։ Բրենցիբէգա Մառիայէն մէն մի պատգամաւորութենէ երեքական հոգի (Դաշնակցական պատգամաւորութենէն Ակնունի, Զարդարեան և Պասմաճեան) շոգեմակոյկ նստան և Սենեկալ շոգենաւը ելլալով, իշխան Սապահէտտինը իրենց շոգենաւը առաջնորդեցին։ Բրենցիբէգա Մառիա շոգենաւը ճամբայ ելաւ դէպի Պոլիս։ Ցորեկին ճաշի ատեն դարձեալ բանախօսութիւններ եղան։ Խօսեցաւ իշխան Սապահէտտին։

Արդէն գրեցինք թէ ի՛նչ ընդունելութիւն եղաւ իշխանին Պոլսոյ մէջ՝ երբ Բրենցիբէգա Մառիա շոգենաւը այս տեղ հասաւ։

ՏԱՄԱՏ ՄԱՀՄՈՒՏ ՓԱՇԱՅԻ ԱՃԻՒՆՆԵՐԸ

Ազատութեան նահատակ Տամատ Մահմուտ փաշայի աճիւնները, որոնք իր զաւկին Սապահէտտին իշխանի հետ Պոլիս բերուած էին, երէկ, ժամ 4ին ռումանական շոգենաւէն դուրս հանուելով շոգենաւակ դրուեցան և Թօփհանէի քարափը հանուեցան։ Անտեղէն հանդիսաւոր կոյլով թափոր կազմուելով, մինչեւ Սկիւտէ պահականոցէն առջեւ տարուեցան հանգուցեալին աճիւնները, և յետոյ շոգեմակոյկով Էյուպ փոխադրուեցան։ Ներկայ էին Սապահէտտին պէյ, Լութֆուլլահ պէյ, և միւս եղբայրները, Շէյխ-Իւլ-Իսլամ էֆ.ն, Ֆուատ փաշա, Ճէմիլ փաշա, Թնդանօթարանի վերատեսուչ Րիզա փաշա, Կայսեր կողմէ ղրկուած թիկնապահներ, ևն.։

ՕՍՄ. ԲԱՆԱԿԻՆ ԱՌԱՋԻՆ ՌԱԶՄԱՓՈՐՁԸ.— Կիրակի օր Էտիրնէ գափուի հրապարակին վրայ, տեղի ունեցաւ խառն զօրագունդերու առաջին ռազմափորձը։ Մասնակցեցան երկու հետեւակ վաշտեր, վեց թնդանօթով մարտկոց մը և հեծելագունդ մը։ Ռազմափորձերը կը վարէր Ֆէյթ-Ֆուրդ փաշա։ Թնդանօթի փորձերուն ներկայ էր Իւսուֆ փաշա։ Զօրքերը կը վերաբերէին անձնապահ բանակին, որուն հրամանատարը, Մահմուտ Մուխթար փաշա և պատերազմական նախարարութեան խորհրդական Բէրդէվ փաշա ներկայ էին։ Հակառակ տեղւոյն հեռաւորութեան, բազմաթիւ հանդիսատեսներ հաւաքուած էին այս անսովոր տեսարանը դիտելու։ Զօրքերը կեղծ յարձակում մը ըրին որոշ հակառակորդի մը դէմ։ Հրամանատարը բանախօսութիւն մը ընելով, ըսաւ. «32 տարի քնացանք, հիմայ պէտք է կրկնակի եռանդով մեր կորուստը դարմանենք։»

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐՈՒ ՊԱՇՏՕՆԷՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ.— Պոլսէն հետեւեալը կը հեռագրեն Պէրլինէր Թակէպլաթի.— Ոստիկանութեան նախարար Սամի փաշա Անատօլուի երկաթուղիներու պաշտօնէութեան շարժումին վրայ, հետեւեալ յայտարարութիւնը ըրաւ.— «Կառավարութիւնը զինուոր ղրկած է Հայտար Բաշա և Սկիւտարի կառավարչին հրամայած է ամենախիստ միջոցներ ձեռք առնել՝ բարեկարգութիւնը պահպանելու համար։ Թուրքիա երբեք չի հանդուրժեր ոև է օրինազանցութեան և օտար աէրութեան դեսպաններուն հետ համամիտ է որ գծին օտար հպատակները, որոնք Թուրքիոյ մէջ հիւրի իրաւունք ունին, չվնասուին գործադուլով կամ վերոյիշեալ իրաւունքին դէմ ոև է ցոյցով։ Այդ գծին վրայ գործադուլ մը դրամական կորուստ կը նշանակէ Թուրքիոյ համար, քանի որ պիտի բարձրանայ քիլօմէթրական երաշխաւորութեան գումարը, ուրիշ խնդիր՝ եթէ այդ հպատակները անօրէնին պաշտօնանկութիւնը պահանջեն։»

ՍՈՒԼԹԱՆ ՄՈՒՐԱՏԻ որդին կայս. իշխան Սէլահէտտին էֆ. իր ընտանիքին և զաւակներուն հետ երէկ Սկիւտար անցաւ և Զամլըճա կայս. իշխան Եուսուֆ Իզզէտտին էֆ.ի այցելեց և իրիկունը վերադարձաւ։

ՀԻՒԿՆԷՆ ԵՒ ԻՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ.— Նայէ Ֆրայէ Բրէսէ կ՚ըսէ թէ Հիւկնէն իր ընկերութեան կողմէ կը պաշտպանուի, հետեւաբար պիտի մնայ իր պաշտօնին մէջ։

*** Ֆօսիշէ Զայթունկ թերթը հետեւեալ հեռագիրը առած է Պոլիսէն.— Ներքին գործոց նախարարը Անատօլուի երկաթուղիին օտարահպատակ վարիչներուն հասկցուց թէ օրինաւոր չէ որ Օսմ. ընկերութեան մը պաշտօնեաները Տնօրէնին պաշտօնանկութիւնը պահանջեն։ Այս հրամանը հաղորդուեցաւ պաշտօնէութեան։ Հակառակ պարագային կառավարութիւնը միջոցներ ձեռք պիտի առնէ գործադուլի վարիչներուն դէմ։ Գերման դեսպանատունն ալ կը պաշտպանէ Հիւկնէնը։ Թղթակիցը կ՚ըսէ որ թէեւ Հիւկնէն քաշուելու պատրաստ է, բայց ոև է պարագայի տակ պիտի չզոհուի պաշտօնէութեան։

ԲՌՆԻ ՀԱՐԿԱՀԱՒԱՔՈՒԹԻՒՆ.— Մեզի կը տեղեկացնեն թէ Քանտէրէ գաւառակին Ելմալը գիւղը որ միակ Հայ գիւղն է, հարկահաւաքներու բռնութեան կ՚ենթարկուի։ Այս գիւղը 80 տունէ կը բաղկանայ, սրով Թեմէթթիւի տուրքին ենթակայ չէ։ Բայց պաշտօնեաները բռնութեամբ կը գանձեն թեմէթթիւն։ Այս մասին կառավարութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք։

ՅՈՅՆԵՐԸ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐՆԵՐԸ.— Մանասըրէ յոյն Քօմիթէն հեռագրով խնդրեց Եուաքիմ Պատրիարքէն Յոյները պաշտպանել պուլկարներու անընդհատ յարձակումներուն դէմ։ Պուլկարները մահ կը սպառնան իրենց՝ եթէ Էկզարքութեան չյարին, Քօմիթէին դիմած են և չեն յաջողած։ Պատրիարքը կառավարութեան պիտի դիմէ, կ՚ըսէ Նայէ Ֆրայէ Բրէսէ

Դ. ԶՕՐԱԲԱՆԱԿԻՆ նախորդ հրամանատար Ճէքի փաշա սա հեռագիրը ուղղած է նոյն զօրաբանակին բոլոր ճիւղերուն.—

«Ինչպէս ուրիշ հեռագրով մը ծանուցած եմ, օրինական արգելիչ պատճառներով արտօնութիւն ստացայ և Պոլիս պիտի ուղեւորիմ։ Այսքան ատենէ ի վեր իրարու ընկերակցութիւն կ՚ընենք։ Մեծ ու փոքր մեր բոլոր ընկերներուն բարւոք ծառայութիւններէն և պարտաճանաչութենէն գոհ եմ։ Ամենուն ալ բարեւներս կ՚ուղղեմ մինչեւ ամենէն պարզ զինուորը. նաեւ հրաժեշտ կուտամ։ Բոլոր ընկերներուս վեհանձնութենէն կը սպասեմ ներել թերութիւններուս, որոնք պարտականութեանս կիրառումին բերմամբ պարտաւորիչ եղած են։»

Զինուորական մարմինոյն անունով իբրեւ պատասխան սա հեռագիրը ուղղուած է Ճէքի փաշայի. «Մեր վեհանձնութենէն սպասելնուդ համար կը ներենք։ Եւ այս պատճառաւ մեծ գոհութիւն կը մատուցանենք Աստուծոյ, որ քեզի այս ստորնութիւնը ցոյց կուտայ և մեզի ալ այս շնորհը։»

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ, նոր կազմակերպութեան համաձայն կը բաղկանայ քաղաքային, ելմտական, օրէնսդրական, կրթական ու հանրօգուտ շինութեանց և դատական ճիւղերէ։ Նախարարաց Խորհուրդին մէկ տեղեկագրին համաձայն, դատականէն զատ միւս ճիւղերը պիտի բաղկանան մէյմէկ երկրորդ նախագահէ ու վեցական անդամէ. իսկ դատականը սապէս.— Վճռաբեկ ատեան՝ մէկ նախագահ և ութ անդամ, Վերաքննիչ ատեան՝ մէկ նախագահ, վեց անդամ ու մէկ օգնական անդամ, Նախնական դատարանը՝ մէկ նախագահ, չորս անդամ ու մէկ օգնական անդամ, և ամբաստանիչ ատեանը՝ մէկ նախագահ, մէկ անդամ ու մէկ օգնական անդամ. նաեւ երեք ընդհանուր դատախազ ու երեք օգնական, մէկ հարցաքննիչ դատաւոր և պէտք եղածին չափ քարտուղար։ Քաղաքային, ելմտական, օրէնսդրական և կրթական ու հանրօգուտ շինութեանց ճիւղերուն մէջ կայս. փեսաներէն մէյմէկ հոգի իբրեւ պատուակալ անդամ պիտի գտնուին և ատոնց ամսաթոշակները ելմտական գանձէն պիտի վճարուին. իսկ նախագահին և միւս բոլոր անդամներուն ու պաշտօնեաներուն ընդհանուր ամսաթոշակի գումարն է 486.736 ղշ., որով եղած խնայողութեան ամսական գումարն է 222,587 ղրուշ։ Աւասիկ Պետական Խորհուրդին նոր կազմակերպութիւնը։

Քաղաքային ճիւղ.— Երկրորդ նախագահ՝ Սանիպ պէյ։ Անդամ կայս. փեսայ Արիֆ Հիքմէթ փաշա, Սաատի պէյ, Պետական Խորհուրդին վճռաբեկ ատեանի նախագահութենէն փոխադրուած Շէքիպ պէյ, Մավրոնէնի պէյ, Րէշիտ պէյ, Կալիպ ու Մուսթաֆա պէյ։

Ելմտական.— Երկրորդ նախագահ՝ Մէճտէտտին էֆ.։ Անդամ՝ կայս. փեսայ Կալիպ փաշա, Զիւհտի պէյ, Վահիտ պէյ, Մէհմէտ Րէշատ պէյ, Միխալաքի էֆ., Պեհա պէյ ու Նէշէտ փաշա։

Օրէնսդրական.— Երկրորդ նախագահ՝ Էքրէմ պէյ։ Անդամ՝ կայս. փեսայ Շէրիֆ փաշա, Պեհճէտ պէյ, Ֆուատ պէյ, Զարեհ էֆ. Տիլպէր, Պոխոր էֆ. Եորկիատիս էֆ. ու Ապտուլլահ պէյ։

Կրթական ու Հանրօգուտ Շինութեանց.— Երկրորդ նախագահ՝ Մաճիտ պէյ։ Անդամ՝ կայս. փեսայ Ճէլալ փաշա, Րէշատ Ֆուատ պէյ, Մուխթար պէյ, Նուսրէթ պէյ, Սամի պէյ, Սէֆանաքի պէյ, Գույումճեան Յովհաննէս պէյ և անդամ ու առաջին քարտուղար՝ առանձնաշնորհեալ նահանգներու դիւանին անօրէն Մէհմէտ Ֆուատ պէյ։

Դատական.— Վճռաբեկ ատեան.— Նախագահ՝ Քէմալ պէյ։ Անդամ Հաճի Ֆէյզի, Հիւսէյին Նազըմ, Նուրէտտին, Հասան, Հաճի Ալիզ, Մուսա Քեազիմ ու Րամիզ պէյերը և Անտոն էֆ.

Վերաքննիչ ատեան.— Նախագահ՝ Րէշատ պէյ։ Անդամ՝ Հասան Շէվգը պէյ, Սայիտ պէյ, Իսքէնտէր էֆ., Օսման Սափպ էֆ., Զիւաէտտին պէյ ու Մուսթաֆա էֆ.։ Օգնական անդամ՝ Լութֆի պէյ։

Նախնական դատարան.— Նախագահ՝ Ֆաիզ պէյ։ Անդամ Հասան էֆ., Հիւսէյին էֆ., Միւրդէզա պէյ ու Րէշիտ էֆ.։ Օգնական անդամ՝ Սալահէտտին պէյ։

Ամբաստանիչ ատեան.— Նախագահ՝ վերաքննիչ ատեանին անդամներէն Օսման էֆ.։ Անդամ՝ նոյն ատեանին անդամներէն Մուսթաֆա պէյ և օգնական անդամ Լութֆի պէյ։

Ընդհանուր դատախազ.— Վճռաբեկ ատեան՝ Էմին էֆ. ու օգնական՝ Նէճէտտին պէյ։ Վերաքննիչ ատեան՝ Ֆաիզ էֆ. ու օգնական՝ Տավիտ պէյ։ Նախնական դատարան՝ Վասաֆ պէյ ու օգնական՝ Զէքերիա Մազլում պէյ։ Հարցաքննիչ դատաւոր Սամի պէյ։

*** Պետական Խորհուրդին քաղաքային, ելմտական, օրէնսդրական և կրթական ու հանրօգուտ շինութեանց չորս ճիւղերուն երկրորդ նախագահները 10,000ական ղրշ. ամսաթոշակ պիտի ստանան. իսկ անդամները՝ 7000ական. առաջին քարտուղարն ալ 7000 ղրուշ։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ մէջ օսմ. աղքատասէր ընկերութիւն մը պիտի կազմուի՝ իսլամ և ոչ-իսլամ աղքատներու, որբերու և այրիներու օգնելու համար։

ՍԱՄՍՈՆԻ կառավարիչ Ճէմալ փաշա պաշտօնանկ ըլլալով, անոր յաջորդեց Ատալիայի նախկին կառավարիչ Հաֆըզ Մէհմէտ պէյ։

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԵԱՆ նախարարը, տնօրէնը, մեքթուպճին և ուրիշներ առջի գիշերը մինչեւ առտու պտտեցան Պոլսոյ ու Բերայի բոլոր թաղերը։

ՍԱՆՏԱՆՍՔԻԻ ԾՐԱԳԻՐԸ.— Սելանիկէն կը գրեն թէ Մակեդոնիոյ Պուլկար կուսակցականներէն Սանտանսքի հրատարակած է հետեւեալ ծրագիրը.— 1. Մակեդոնիոյ և Էտիրնէի վարչութիւնները միացնել միւս Օսմ. նահանգներուն հետ։ 2. Օսմ. կառավարութիւնն իր հսկողութեան տակ առնէ դպրոցները և առանձնաշնորհումներ տայ զանազան ազգաց։ 3. Ընդհ. ներումը վաւերացուի Օսմ. Խորհրդարանին կողմէ։ 4. Զինուորական ծառայութիւնը կարելի եղածին չափ կրճատուի և միլիսի դրութեամբ կազմակերպուի։ 5. Բռնապետական վարչութիւնը բոլորովին ջնջուի։ 6. Մահիւլի վերաբերեալ չէնքերն աղքատներուն բաժնուի։ 7. Կառավարական պաշտօնեաները փոխուին և ամսականները կանոնաւորապէս վճարուին։ 8. Գործաւորներուն վիճակը բարեփոխուի և աշխատութեան ժամերն որոշուին։ 9. Օսմ. բոլոր հպատակաց իրաւունքները պահպանուին, առանց կրօնի և ցեղի խտրութեան։ 10. Անձնական ազատութիւնը պահպանուի։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԴԵՍՊԱՆԸ կայս. անձնական գանձու պաշտօնատունը այցելեց և ամենամեծ յարգանքով ընդունուեցաւ և ծափահարուեցաւ բոլոր պաշտօնեաներու կողմէ։

ՍԱՅԻՏ ՊԷՅ, Թուրք նշանաւոր գրագէտը, որ դեռ Պոլիս ժամանած չէ, սա հեռագիրը ուղղեց իր փեսին՝ դատական պաշտօնեաներէն Մազհար պէյի.

«Աչքիս լոյսը Մազհար,

«Մեծ դժուարութեամբ Հոտէյտա ժամանելով ինը օր շոգենաւի սպասելէ ետքը, ուղեւորի նաւ չգտնելով, քարիւղի շոգենաւ մը մտանք։ Մեծ արագութեամբ Ատէն ժամանելով Օթէլ տ՚Էօրոբ իջեւանեցանք, ուր նորէն շոգենաւի կը սպասենք, սակայն ուղղակի Կ. Պոլսոյ համար շոգենաւ չկայ։ Մոտերս դէպի Սուէզ ճամբայ պիտի ելլենք, և Աղեքսանդրիա ու Գահիրէ հանդիպելէ ետքը, շիտակ տեսնել պիտի յաջողինք։ Թէեւ աճապարանօք պատասխանեցինք ձեր հեռագրին, սակայն կ՚երեւայ թէ հեռագիրները կը յապաղին, որով մեր պատասխանը ուշացած է։ Ամէնքդ ալ Աստուծոյ կը յանձնեմ։»

ՖԷՆԷՐԻ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԸ Մակեդոնիայէն ու Թրակիայէն տեղեկագիրներ ստացած է՝ ծանուցանող թէ Երիտասարդ Թուրքերը ամէն կողմէ ույժ կուտան պուլկար տարրին ի վնաս Յոյներուն և թէ շատ մը սաիթներով կը բռնաբարեն Օրթոտոքս Եկեղեցիին առանձնաշնորհումները։ Այս վիճակին հետեւանքով Յունաց Պատրիարքը յանձնաժողով մը կազմած է, որ պաշտօն պիտի ունենայ ուսումնասիրել Սահմանադրութեան այն մասը որ կը վերաբերի Թուրքիոյ մէջ զանազան Եկեղեցիներու առանձնաշնորհումներուն, որպէս զի, քննութեան արդիւնքին յանձնելով, կարելի ըլլայ սահմանել Բ. Դրան մօտ այդ մասին ըլլալիք դիմումները։

ԱԼԷՄՏԱՂԻ ՄԷՋ.— Գահակալութեան տարեդարձին գիշեր Ալէմտաղի, 40ի չափ զինուած Լազեր, իրենց գլուխը ունենալով Գորոնճը Պաշը Արսլան աղան և ոստիկան Րաշիտ էֆ.ն, Հայոց թաղը (վերի գիւղ) գալով, կը սկսին հրացան պարպել տուներուն վրայ և օդին մէջ, ու կը պահանջեն որ իրենց յանձնուին առջի գիշեր ազատութեան և հաւասարութեան վրայ ճառող քանի մը Հայեր։ Ժողովուրդը մեծ խուճապի կը մատնուի. շատեր կը մարին, ամէն ոք իր տունը կը քաշուի ու լոյսերը կը մարէ։ Օսմ. Քօմիթէին անդամ Քոմիսէր Մէհմէտ Սալիհ էֆ. իր անձը վտանգի մէջ դնելով Լազերուս մօտ կ՚երթայ և կը ջանայ համոզել զանոնք որ հեռանան։ Լազերը չեն անսար և հրացան կը պարպեն մինչեւ ժամը 9 (Ը. Թ.), յետոյ կը հեռանան Քօմիթէի անդամներու սպառնալիքներուն վրայ։ Ալէմտաղի գիւղացիութեան գացողներէն շատեր իրենց վախէն սկսած են քաղաք իջնել։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ բաժնեթուղթերէն կայս. անձնական գանձը գտնուածներուն մեծ մասը կայսերազուն իշխաններուն շնորհուեցաւ։

ՊՈԼՍՈՅ ՀՐԴԵՀԸ.— Ֆրանց Եոզէֆ կայսեր նուիրած 15 հազար քորոնէն զատ, Աւստրիո-Հունգարիոյ կառավարութիւնն ալ 4000 քորոն նուիրեց Պոլսոյ մեծ Հրդեհէն վնասուողներուն։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ ելմտական ճիւղին նախորդ երկրորդ նախագահ Նուրի պէյ 12,000 ղրշ. ամսաթոշակով ընդհանուր տնօրէն կարգուեցաւ Հիճազի երկաթուղիին ելմտական վարչութեան, որ վերատեսչութիւն էր և հիմա ընդհանուր տնօրէնութեան փոխուեցաւ։

ՕՐՕԶՏԻ ՊԱՔ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ.— Այս գերման-աւստրիական հաստատութեան մէկ վկայագիրը մեզի ներկայացուցին, որուն մէջ կը յայտնուէր թէ նոյն վաճառատան համեստ աշխատաւորներէն Շապին Գարահիսարցի Ղազար աղա Տէրտէրեան, 30 տարի բարւոք կերպով աշխատած է հոն։ Զարմանալին այն է որ այս վկայագիրը տալով ճամբած են նոյն խեղճ մարդը, որուն վրայ կը ծանրանայ բազմանդամ ընտանիքի մը հոգը։ Թողունք պաշտօնեայ մը ճամբելու օրինաւոր պատճառները, միայն սա կը հարցնենք նոյն հսկայ հաստատութեան թէ, խիղճով և օրէնքով ինչպէ՞ս կը ճամբեն ոև է պաշտօնեայ որ գլեծանող չէ. առանց տասը փարա տալու դուռը ցուցնելո՞վ, թէ երկու երեք ամսական վճարելով անոր։ Ինք որ եւրոպական հաստատութիւն մըն է, պէտք էր այսչափ տարրական օրէնք մը գիտնար։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ վերատեսչութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք գեղծումի մը մասին որ օրէնքի կարգ անցած է հին ռէժիմին օրէն։ Հեռագրի ցրուիչները 40 փարա կ՚ուզեն ամէն հեռագիրէ, մինչ վրան գրուած է թէ պէտք չէ վարձք վճարել բերողին։ Արդ այս գեղծումը դեռ կը շարունակուի։ Աֆիոն Գարահիսարցի վաճառական Աղիզ էֆ.. առջի օր մեզի դիմելով յայտնեց թէ Կեսարիայէն իրեն եկած հեռագիր մը ցրուիչը իրեն չէ յանձնած և ետ տարած է, որովհետեւ 40 փարա նուէր չէ տուած։ Վստահ ենք որ միանգամ ընդ միշտ կը վերցուի այս գեղծումը։

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ վերատեսչութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրուի Նիկոմիդիոյ Օվաճըք գիւղին վրայ որ թէ՛ Պոլսոյ և թէ շրջակայ գաւառներու հետ միշտ հաղորդակցութեան մէջ ըլլալով և Պարտիզակի նման թղթատարական ճիւղ մը չունենալուն պատճառաւ, նամակներ ու թերթեր օրըօրով Նիկոմիդիա, խանութպանի մը դարակը կը մոռցուին և կամ կը կորսուին, քանի որ Նիկոմիդիոյ ցրուիչը չի կրնար կամ հրահանգ չունի Օվաճըքի ծրարը ուղղակի կամ մասնաւորի ձեռամբ ղրկելու։ Խեղճ ցրուիչը իր ծանօթ խանութպանին կը յանձնէ նամակ և թերթ, որոնք անկարելի է որ չքացուին ու դլացի քանի մը խանութպաններու փափաքին ալ առարկայ չըլլան. անհա ժամերը կը սահին ու գիւղացիք կը մեկնին, ու թերթը կամ նամակները կը մնան հոն։ Վստահ ենք թէ պատկանեալ իշխանութիւնը պէտք եղածը կը տնօրինէ այս մասին։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՅԱՐՋԱԿՈՒՄ.— Անցեալ օր Անատօլուի Օսմ. երկաթուղեաց ընկերութեան առաջին դեղագործ Հրանտ էֆ. Զէրքէզեան Թիւնէլի Հէնտէք փողոցին մէջ առաւօտեան ժամը 11ին յարձակում կրած է քանի մը անծանօթներու կողմէ, որոնք դաշոյն ի ձեռին սպառնալով՝ գողցած են վրան գտնուած 9 ոսկի արժողութեամբ ժամացոյց մը և 500 ղրշ.ի չափ դրամ։ Բազմութեան մէջ թէեւ ականատեսներ եղած են, սակայն ոչ ոք համարձակած է օգնութեան փութալ։ Հրանտ էֆէնտի մինչեւ Ղալաթիա ոստիկանի մը իսկ պատահած չըլլալով, կամուրջի ոստիկանութեան իմացուցած ըլլալով իրողութիւնը, ոստիկանները ինքզինքնին անձեռնհաս նկատելով այս մասին, պէտք եղած հետապնդումները չեն կատարուած յիշեալ դատարկապորտները ձերբակալելու համար։

ՔՍԱԿԱՀԱՏ.— Իշխան Սապահէտտինի ընդունելութեան միջոցին, քարափին վրայ, յոյն քսակահատ մը մէկուն ժամացոյցը շորթելով փախած ատեն, Օվաճըքցի Տէր Կարապետ Նշանեան հետապնդեց զայն, ձերբակալեց և յանձնեց ոստիկանութեան։

ԵՐԵՍՓ. ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԵՒ ՕՍՄ. ՔՕՄԻԴԷՆ

Երեսփ. ընտրութեանց համար Օսմ. քօմիթէն հետեւեալ հրահանգը ուղղած է ժողովուրդին. — Ամենուն յայտնի ըլլայ որ Օսմ. հողին վրայ ապրող Իսլամ և Քրիստոնեայ ամէն անհատ Հայրենիքին զաւակն է և առանց խտրութեան իրաւունք ունի քաղաքակրթութեան բարիքներէն օգտուելու։ Շէրիաթի և Տէրութեան օրինաց առջեւ ամէն ոք հաւասար է։ Կրօնքի մասին տարբերութիւնները Աստուծոյ և անդերձեալ կեանքի կը վերաբերին և բարոյական են, և այս տարբերութիւնները բնաւ գոյութիւն չունին աշխարհիկ գործերու մէջ։ Հետեւապէս, երկրի մը բնակիչները, տէրութեան մը հպատակները հայրենակից եղբայրներ են առանց կրօնի և ազգի խտրութեան և պարտաւոր են թէ՛ տէրութեան կանոնաց հակառակ արարքներու և թէ օտար զօրութեան մը յարձակումներուն դիմադրել համերաշխաբար և իրենց իրաւունքը, ազատութիւնը անդորրութիւնը պահպանել։ Ազգին բոլոր անհատներուն իրաւունքն է նաեւ տէրութեան արտաքին ու ներքին քաղաքականութիւնը շարունակ քօնթրօլի տակ առնել, ընդհանուրին օգտին վնասակար եղած բաները մերժել և հսկել որ կէտ առ կէտ գործադրուին այն օրէնքները, որոնք ազգին ու երկրին երջանկութիւնը կ՚ապահովեն։ Կառավարութիւնը մեր անհոգութենէն ու անտարբերութենէն օգտուելով այս իրաւունքը յափշտակած էր և վարչութիւնը հինգ տասը հոգիի քմահաճոյքէն կախում ունէր։ Սովորութեան կարգ անցած էին ազգէն առնուած զինուորները պարապ տեղը մեռցնել, տասնորդ, ոչխարի տուրք և ուրիշ տեսակ տեսակ անուններով առնուած դրամները խաֆիէներուն, անխիղճ պաշտօնեաներուն, անպիտան միջնորդներուն և ֆէթիքներուն կերցնել, ժողովրդեան անդորրութիւնը, վաճառականութիւնը, երկրագործութիւնը, արհեստները, կրթութիւնը ոտքի տակ առնել, ձեռքը հինգ տասը փարա գտնուող անձերուն դրամին աչք տնկել, և կաշառակերութեամբ ժողովուրդը կողոպտել։ Ժողովուրդին պահպանութեան պաշտօն ունեցողները հայտուտներու պէս գործեցին և պատուաւոր ու դրամատէր անձերը փճացուցին և այս կերպով Օսմանցիները թշուառութեան մէջ տուայտեցան, տառապեցան։ Այս բոլոր աղէտները արդիւնք էին մեր անփութութեան։ Փա՛ռք Աստուծոյ որ Օսմանեան ազգին Իսլամ և Քրիստոնեայ բոլոր զաւակներուն մէջ Միութեան և Յառաջդիմութեան Քօմիտէն գոյութիւն առաւ և անոր անդամները իրենց անձը վտանգելով տարիներէ ի վեր հաստատամտութեամբ աշխատեցան և մէկ օրուան մէջ փճացուցին այն բռնակալ վարչութիւնը, որ մեր գլխին փորձանք եղած էր։ Ահաւասիկ այն Քօմիտէն իր խօսքը ձեզի կ՚ուղղէ։ Հայրենակիցնե՛ր, ազատութեան երջանիկ Թուականը եկաւ։ Աշխատեցէ՛ք որ մեր բնական իրաւունքները յաւէտ զերծ մնան յարձակումներէ։ Ասկէ վերջ Օսմանեան կառավարութիւնը պիտի չկրնայ իր քմահաճոյքին համեմատ գործել։ Ազգին կողմէ ընտրուած երեսփոխանները ամէն գործի վրայ պիտի հսկեն և պիտի աշխատին որ առնուած դրամները տէրութեան փառքին ու ազգին երջանկութեան ու բարեկեցութեան գործածուին։ Ճամբաներ պիտի շինուին, ջրանցքներ պիտի բացուին, ճահիճներ պիտի չորցուին, հանքեր պիտի բանեցուին, անտառները պիտի պահպանուին, տեղական բերքերուն սպառումը պիտի ապահովուի և երկրին վաճառականութիւնը և արհեստները պիտի պահպանուին։ Տակաւին ուրիշ շատ մը հանրօգուտ ձեռնարկներ ի գլուխ պիտի հանուին և ամէն գործի մէջ հմուտ պաշտօնեաներ պիտի գործածուին։ Կաշառակերութենէն հետք պիտի չմնայ, զինուորագրութեան մէջ տեսնուած անկանոնութիւնները պիտի բարձուին, ո՛չ մէկը պիտի կրնայ ուրիշին գործին խառնուիլ, և մեր երկիրը արտաքին ու ներքին յարձակումներէ զերծ ու անվթար պիտի պահուի։ Ահաւասիկ այս բոլոր գործերը երեք ամիս ետք գումարուելիք Երեսփ. Ժողովին պիտի յղուին։ Այժմ մեր պարտքն է ընտրել այնպիսի երեսփոխաններ, որոնք կարենան ի գլուխ հանել հանրօգուտ ձեռնարկները։ Երեսփոխանները պէտք է ըլլան իրենց հայրենիքն և հայրենակիցները սիրող, դպրոց և կրթութիւն տենչող, տէրութեան գոյութեան, երկրին պահանջմանց ու ազգին վիճակին տեղեակ անձեր։ Բնաւ պէտք չէ ընտրել այնպիսի մարդիկ, որոնք նախորդ վարչութեան ատեն, պաշտօնի, պատուանշանի ու աստիճանի փոխարէն խաֆիյէութիւն ըրին, կաշառք առին և առին և ժողովրդեան ու տէրութեան միջեւ գժտութիւն սերմանելով հարստացան։ Պէտք է փնտռել իր խիղճը, պատիւը միլիոններէ աւելի յարգի սեպող, ամէն տեղ ճշմարտութիւնը խօսելէ չվախցող, արդարութիւնն և իրաւունքը յարգող անկողմնակալ անձեր։ Եթէ մեր ընտրելիք երեսփոխանները այս յատկութիւնները չունենան, ազգն իր ազատութեան իրաւունքը վայելելու տեղ առաջուընէ աւելի յոռի վիճակ մը պիտի ունենայ։ Երեսփոխանի ընտրութեան մէջ ո՛չ մէկէն վախնալու է։ Ամէն ոք ազատօրէն կրնայ յայտնել իր գաղափարը։ Եթէ խաբեր համար գործ տեսնէք վնասը թէ՛ շատ կ՚ըլլայ և թէ՛ ընդհանուր։ Խելքերնիդ գլուխնիդ ժողվեցէք։ Օտար տէրութիւնները մեզ կը դիտեն և հրաշք կը նկատեն այսչափ տարի բռնակալութեան տակ շուարած ժողովուրդի մը մէկէն ի մէկ ցոյց տուած այս ազատ կեանքը։ Առ այժմ ամէնքն ալ մեր գործերուն միջամտելէ ետ կեցած են։ Եթէ մենք խոհականութեամբ շարժինք, մեզ պիտի օգնեն, հակառակ պարագային վճիռ պիտի տան որ մենք ազատութեան արժանի չենք։ Մեր ազգը մեր ձեռքով իսկ վտանգի չենթարկենք և ազատ ու երջանիկ ապրինք։

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ ԵՒ ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՈՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Առջի գիշեր Սիրքէճիի կայարանը բաւական խոշոր խրախճանք մը կար։ Ժողովուրդը՝ իշխան Սապահէտտինի դիմաւորումէն վերադարձած, խռնուած էր կայարանին մէջ։ Պայմանադրական վերջին կառախումբը մեկնելու վրայ էր, երբ ահագին բազմութիւն մը տեղ չգտաւ նստելու, ու ժողովուրդը պահանջեց որ նոր կառախումբ մըն ալ յատկացուի։ Նախ ընկերութեան պաշտօնեաները թեթեւեւ յամառեցան, բայց քաղաքապետութեան հսկողական ճիւղին քարտուղար Մուխտօն պէյի առաջնորդութեամբ խումբ մը Սամաթիացի Հայ երիտասարդներ, ժողովուրդէն խնդրեցին որ որոշեալ թուէն աւելի կառքերուն մէջ չխռնուին և վստահեցուցին թէ ուրիշ կառախումբ մըն ալ ճամբայ պիտի ելլէ։

ժողովուրդը «Կեցցէ Ազատութիւնը և Սահմանադրութիւնը» կը պոռար երբ կառախումբը մեկնեցաւ։ Մուխտարին պէյ և մնացող բազմութիւնը ստիպեցին որ ընկերութիւնը ժողովուրդին ամէն կերպով հանդստութիւնը երաշխաւորէ և նոր կառախումբ մը յատկացնէ։ Իսկոյն կառախումբ մը գալով մէկ մասն ալ մեկնեցաւ, բայց դեռ դուրսը մնացողներ կային, որովհետեւ կարգապահութիւնը կը յորդուէր և աւելի անձ չէր նստեր կառքերուն մէջ։

Ժողովուրդէն մէկ քանի հոգի նախատական խօսքեր ուղղեցին ընկերութեան հասցէին, բայց երկաթուղւոյ ընկերութեան քննիչ տնօրէնի օգնական Ջիա պէյ յորդորելով ժողովուրդը հրամայեց որպէս զի ուրիշ կառախումբ մըն ալ յատկացուի, ու ժողովուրդը խանդավառ ծափերու մէջ ժամը 4ին մեկնեցաւ Սիրքէճիէն։ Գումգափուի և Եէնի գարուի կայարաններուն մէջ ժողովուրդը խռնուած՝ այր թէ կին «Կեցցէ Սահմանադրութիւնը» կ'աղաղակէր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐ ԺՈՂՈՎ
ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԱՑ
ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ԳՈՐԾԸ ՎԻԺԱԾ

Ազգ. Սահմանադրութեան կանոնագրի 63րդ յօդուածին տրամադրութեան համաձայն, եկեղեցական երեսփոխանաց ընտրութեան համար Մայր եկեղեցի երէկ ժամը 6½ին հաւաքուեցաւ եկեղեց. համագումար ժողովը, ուր ներկայ էին Տ. Մատթէոս Արքեպիսկ. Իզմիրլեան, Եղիշէ Եպիսկ. Դուրեան, Մկրտիչ Արքեպիսկ. Վեհապետեան, Հմայեակ Եպսկ. Դիմաքսեան, Գաբրիէլ Եպսկ. Ճէվահիրճեան և Մուշեղ Եպսկ. Սերովբեան, Տ. Տ. Ներսէս Խաչախանեան, Եղիշէ Չիլինկիրեան, Գրիգորիս Աբարդեան, Յակոբոս Շահպազեան, Վահան Տէր Մինասեան, Վահան Յակոբեան, Անանիա Հազարապետեան, Աղան Համամճեան, Մեսրոպ Նշանեան, Եղնիկ Պապաեան, Գէորգ Ասլանեան, Վրդանէս Գալըպճեան, Կարապետ Մկրտիչեան, Գրիգորիս Պալագեան, Տիրայր Մարգարեան, Ղեւոնդ Դուրեան և Եղիա Լիֆօրեան վարդապետները և եօթանասուն երեք քահանաներ։ Քուէարկութեան ձեռնարկելէ առաջ, Տ. Հմայեակ Եպիս.ի առաջարկութեամբ Տեղապահ Սրբազանը հանգուցեալ Խրիմեան Հայրիկին և հայ նահատակաց հոգւոյն համար հոգւոց մը արտասանեց և բոլոր ներկայ եկեղեցականք յոտնկայս եղանակաւոր «Հայր մեր» երգեցին։ Ապա ընտրելեաց եռապատիկ ցանկէն մէյմէկ օրինակ տրուեցաւ բոլոր ներկաներուն, որպէս զի իրենց ընտրելիները նշանակեն յատկապէս պատրաստուած և կնքուած թուղթերու վրայ։ Իզմիրլեան Սրբազան իր քուէն անձամբ քուէտուփը ձգելէ վերջ լուիկ մեկնեցաւ, որուն հետեւեցաւ նաեւ Հմայեակ Եպիս.։ Քուէարկութեան մասնակցեցան ընդ ամէնը 95 եկեղեցականներ։

Քուէհամարի գործողութեան միջոցին ծայր տուաւ դժգոհութիւնը։ Ներկաներէն շատերը դիտողութիւն ըրին եռանուն ցանկի պատրաստութեան մասին, յայտարարելով թէ անոր պատրաստութեան համար ոչ ընտրողական ժողով մը կազմուած է և ո՛չ ալ սաբիք և արժանիք նկատողութեան առնուած են։ Երեք չորս տարուան ձեռնադրուած քահանաներ և նոյն իսկ դատապարտուածներ ընտրելեաց ցանկին մէջ անցած են, մինչդեռ 18-20 տարուան և աւելի արժանաւոր եկեղեցականներ, քմահաճ կերպով բացը ձգուած են։ Նոյնպէս մէկ քանի կարեւոր եկեղեցականներու անունը ընտրելեաց քառապատիկ ցանկին մէջ անցուցած են, մինչդեռ քուէ տալու իրաւունքը զլացուած է հրաւիրագիր իսկ չղրկելով։ Ծայր տուող դժգոհութիւնը այն աստիճանի հասաւ որ, ներկաներուն գրեթէ մեծամասնութիւնը պահանջեց որ քուէարկութիւնը չեղեալ նկատուի և նոր ընտրողական ժողով կազմուի։

Տեղապահ Սրբազանը որ միջոց մը Պատրիարքարան գացած էր, հարկադրուեցաւ տաճար իջնել, և ընդհատուած քուէարկութեան գործողութիւնը շարունակել տալու համար համոզեց ժողովականները ըսելով թէ «հապճեպ կատարուած սոյն եռանուն ցանկի պատրաստութեան մէջ կրնան թերութիւններ ու սխալներ սպրդած ըլլալ, բայց ո՛չ երբեք դիտում ու չարակամութիւն. և արդէն ընտրողական ժողովոյ կողմէ պատրաստուած ցանկն ալ չի պիտի կրնայ ձեզ ամէնքդ ալ գոհացնել, քանի որ այդ ցանկէն ձենէ շատերը նորէն դուրսը պիտի մնան, և այս շատ տրամաբանական է, քանի որ 20 եկեղեցական երեսփոխաններու եռապատիկը կ'ընէ 60 մինչդեռ հոս դուք 95 հոգի էք. և արդէն ձեր անժամանակ բողոքն ալ չեմ կրնար ըմբռնել, քուէարկութենէ առաջ կրնայիք ձեր դիտողութիւնները ընել, և ընտրութիւնը յետաձգել, բայց դուք ի սկզբան լռեցիք, գործողութեան ձեռնարկեցինք և արդիւնքին մասնակի տեղեկութիւն ունենալէ վերջն է որ իրար կ'անցնիք։ Բայց այսու հանդերձ այնքան կը սիրեմ օրինապահութիւնը և կը յարգեմ ժողովին կամքը որ, վերստին ձեր ձեռամբարձ քուէին կը դիմեմ և եթէ դարձեալ կը պնդէք, այս արդիւնքը չեղեալ նկատելով, ես ալ կ'ընդունիմ զայն»։

Ժողովը տեղապահ Սրբազանին անձին նկատմամբ իր վստահութիւնը յայտնելով հանդերձ, առարկեց որ նոր ընտրողական ժողով մը կազմուի, օրինաւորապէս պատրաստելու համար ընտրելեաց եռանուն ցանկը։ Տեղապահ Սրբազանը Ժողովին հաւանութեամբ ընտրողական ժողովոյ անդամ կարգեց հետեւեալները.— Տ. Տ. Հմայեակ եպս. Դիմաքսեան, Գաբրիէլ եպս. Ճէվահիրճեան, Գնէլ վդ. Գալէմքեարեան, Գէորգ վրդ. Ասլանեան, Արիստակէս քհ. Հիսարլեան, Տաճատ քհ. Բաչաեան և Ներսէս քհ. Նազիկեան, որոնք յառաջիկայ շաբթուան մէջ նիստ գումարելով պիտի պատրաստեն նոր եռանուն ցանկ մը, կարելի եղածին չափ շուտ, որպէս զի համագումար Ժողովը ընտրէ իր եկեղեցական երեսփոխանները։

*** Երէկուան ժողովին մէջ շատ տխուր տպաւորութիւն մը թողուց Տիրայր վրդ. որ Տեղապահ Սրբազանին վայրկեան մը Պատրիարքարան մեկնելէն օգուտ քաղելով, կը յայտարարէր թէ ինք բնաւ տեղեկութիւն չունէր պատրաստուած եռանուն ցանկէն և իբր թէ ամէն ինչ Տեղապահ Սրբազանը ինք կատարած ըլլայ։ Երբ այս պարագան դիտել տրուեցաւ Տեղապահ Սրբազանին, վիճաբանութեան ընթացքին մէջ, Ն. Սրբազնութիւնը բաւական սրտմըտեցաւ և Տիրայր վրդ.ին մէջ յանդիմանութեամբ մը ըսաւ թէ «Ինչպէ՞ս կրնաս տեղեկութիւն չունենալ, քանի որ գիրը անգամ քուկդ է, և ինչո՞ւ առաջին ցանկին վրայ ինքնիրենդ սրբագրութիւններ ըրեր և մէկ քանի եպիսկոպոսներու, վարդապետներու և քահանաներու հրաւիրագիր չես ղրկեր»։ Տիրայր վրդ. պատ ի պատ բացատրութիւններով ինքզինքը ուղեց արդարացնել թէեւ, սակայն չի յաջողեցաւ։

*** Ժողովականներէն ոմանք դիտել տուին թէ Մուշեղ Եպսկ. Սերոբեան, կրօն. Ժողովէն իբրեւ դատապարտեալ մը, պէտք չէր ընտրութեանց մասնակցէր. բայց Շահպազեան վարդ. դիտել տուաւ թէ «եթէ դատապարտեալ մըն էր, ինչո՞ւ Մայր եկեղեցւոյ զանգակները հնչեցնելով, անոր գալուստը կաթողիկոսավայել փառքով մը ողջունեցիք. հիմա խելքերնիդ գլուխնիդ եկաւ»։

ՏԻՐԱՅՐ ՎՐԴ. ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ՄԵՐԺՈՒԱԾ

Համագումար Ժողովէն վերջ երեսուն քահանաներ, հաւաքուելով Մայր Եկեղեցւոյ Խորհրդարանին մէջ, հանրագիր մը տուին Դուրեան Սրբազանի, պահանջելով որ Տիրայր Վ. իրեն վրայ դրուած վստահութիւնը չարաչար գործածած ըլլալուն համար, դադրի այլեւս Պատրիարքարանի մէջ ո և է պաշտօն ունենալէ։

Արդէն այս բարեծաղիկին ինչ ըլլալը գիտէինք, և դեռ երէկ առաւօտ կը կարծէինք թէ այս ոչ նուազ կարճամիտը Օրմանեանի տունը կ'երթար հրահանգ առնելու։

Դո՛ւրս Պատրիարքարանէն։

ՊԱՏՈՒՈՅ ԱՏԵԱՆԸ, որ չորեքշաբթի օր Պատրիարքարանի մէջ իր քննութիւնները կատարեց և վկաները լսեց, այսօր կրկին հրաւիրուած է Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ նիստ գումարել, զբաղելու համար Գալփաքճեան, Հազարապետեան և Վահրիճ վարդապետներու նկատմամբ եղած ամբաստանութեանց քննութիւններով։

*** «Պատուոյ Ատեանի» մասնաւոր դիւանի մը պէտքը զգացուելով, տեղապահ Ս. Հօր կարգադրութեամբ, մասնաւոր դիւանատուն մը կազմուեցաւ Պատրիարքարանի մէջ։ Նոյն դիւանատան պետ նշանակուեցաւ Միսակ էֆ. Սուրեան։

ՏԵՂԱՊԱՀ Սրբազանը այսօրուան Խառն Ժողովէն եաք, ընկերակցութեամբ Պատր. Փոխանորդ Տ. Ղեւոնդ Վրդ. Դուրեանի, Սկիւտար պիտի անցնի, Իզմիրլեան Սրբազանի փոխադարձ այցելութիւն տալու համար։

ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ Սրբազան, Տեղապահ Ս. Հօր խնդրանաց համաձայն, Արմաշական մէկ քանի վարդապետներու, որոնք պաշտօնի վրայ կը գտնուին առայժմ, ծայրագոյնութեան աստիճան պիտի տայ մօտերս։ Այս առթիւ Պատրիարքարանէն հեռագրով պիտի հրաւիրուին բոլոր այն վարդապետները, որոնց համար որոշուած է ծայրագունութեան աստիճան տրուիլը։

ՃԱՆԻԿԻ նորընտիր Առաջնորդ՝ Տ. Սահակ Ծ. Վարդ. Օտապաշեան, և Մալաթիոյ Առաջնորդական Տեղապահ՝ Տ. Հրանտ Վարդապետի պաշտօններն հաստատող կայսերական Պէրաթները պատրաստուած ըլլալով, անոնց օրինական ծախուց վճարումներն ըլլալէ յետոյ, պիտի յանձնուին Պատրիարքարան։

ՌՈՏՈՍԹՈՅԻ հրաժարեցուցեալ Առաջնորդական Տեղապահ Տ. Արիստակէս Եպիսկոպոս Վանքեան, շաբաթ օրը մայրաքաղաք գալ խոստացած է։

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՀԱՅԵՐԸ

Օգոստոս 17ի իրիկուն Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանող Խտիվիէի Բէհնա Ապպաս շոգենաւէն կարգ մը ազգայիններ՝ ուշ ատեն քարափ կ'ելլեն և անցագիր չունենալնուն համար, Մաքսի ոստիկանութիւնը այդ խեղճ ու տառապած ճամբորդները ուղղակի Կալաթա-Սէրայի ոստիկանատունը «բօստա» կ'ընէ։ Հոն կոշտ ու կոպիտ վարմունքով ոստիկանները «Քարմագըլըգ արասին» կը նետեն խեղճերը և մէկուկէս ժամ կը պահեն «ասկէ աւելի աղէկ տե՞ղ կայ»ի պէս հեգնանքներ տեղալով թըշուառներուն գլխուն։

Ղալաթիոյ եկեղեցւոյն լուսարար՝ Պ. Արմենակ, որ Ղալաթիոյ կարօտ գաղթելոց մասնախմբին կ'անդամակցի, նոյն գիշեր ժամ 4ին (Ը. Թ.) Կալաթա Սէրայ երթալով կը բողոքէ այս արարքին դէմ, և ճամբորդները ազատելով կը բերէ Ղալաթիոյ եկեղեցին։

Կ'երեւայ թէ դեռ վերջ գտած չէին Ռէժիմը, որովհետեւ դեռ անոր հետեւողներ կան նոյն իսկ Քարաքէի ոստիկանատան մէջ։

Ցիշեալ ճամբորդներուն յայտարարութեան նայելով, ուրիշ Հայ ազգայիններ ալ, նոյնպէս ճամբորդ, խումբ խումբ «բօստա» եղած են զանազան ոստիկանատուններ, ընդ հսկողութեամբ բօլիսներու և կամ ծպտեալ պաշտօնեաներու։

Այս տեղեկութեանց կը վկայեն Ենիթականներէն Վանեցի Մկրտիչ Լուսաբարեան, 40 տարեկան, Յարութիւն Արծրունեան, և Տիգրան Սանտըգճեան։ Պատրիարքական Տեղապահ Սրբազանը՝ այս պարագան նկատողութեան առնելով, Ոստիկանութեան Նախարարին խօսք պէտք եղած դիմումը ըրաւ։

Այս տեղեկութիւնները քաղուած են Տեղապահ Ս. Հօր ղրկուած տեղեկագրէն։

ԱՔՍԱ աքսորեալ Վահրամ Աբրահամեանի մասին Վանայի Տ. Մարտիրոս քահանան՝ խնդրագիր մը յղած է Պատր. Տեղապահ Սրբազանին։ Վահրամ Աբրահամեան քսան և վեցամեայ երիտասարդը բնիկ Կեսարացի է, և ինը տարիներ առաջ, ոստիկանութեան կողմանէ ձերբակալուած և Աքեա աքսորուած է ցկեանս բերդարգելութեան դատապարտութիւն կրելով, և հո՛ն չի կարենալով տակաւ անլուր տանջանաց, խելակորոյս եղած է, կ'ըսուի։ Ցիշեալ երիտասարդին ծնողքը, իրենց զաւկին վերահաս հիւանդութենէն ազդուած, մեռած են, և ազգականներն՝ Վանայ կը գտնուին եղեր։

ԵՐԵՔ ՇԱԲԱԹԷ ի վեր, արտասահմանէն Պոլիս եկող կարօտ ազգայնոց թիւը՝ հազարը անցած է, և բաշխուած գումարը՝ եօթը հարիւր լիրայէն աւելի։

ԳՈՒՐՈՒՉԱՅԻ (Երզնկա) Մեծ-Արմըտան, Փոքր Արմըտան, Թուղութ, Ապուշթա, և Հասանովա գիւղերու Հայ ժողովուրդը՝ վերջին ծայր թըշուառութեան մատնուած ըլլալով՝ դըրամի պակասութեան և արտեաց սըղութեան պատճառաւ, Պոլիս բնակող նոյն գիւղերու ազգայիններէն շատեր, գլխաւորութեամբ ծանօթ վաճառական հաճի Կարապետ էֆէնտի Արխանեանի, հանրագրութեամբ մը դիմում ըրած են Տեղապահ Սրբազան Հօր և խնդրած են որ նպաստ մը հասցնէ նոյն գիւղացւոց, և միւս կողմէ ալ ժապաւենեալ տոմար մը յանձնուի իրենց՝ իրենց մէջ եա հանգանակութիւն մը կատարելու համար։

ԲՆՐԱՅԵՆ գաւառացի չորս երիտասարդներ, Միհրան Երանոսեան, Ֆրօ Պաղտասարեան (մահուան դատապարտուած և արձակուած) Միսաք Պեհլիկեան և Հմայեակ Փափազեան, յորդորանքով Պ. Ճանկիւլեանի, երէկ իրիկուն Բերա, Իչկէմպէճի Եօգուշի, հանրատունէ մը՝ իր անգութ մօր ձեռքէն խլեցին Մաննիկ Սրապեան անուն մանկամարդ և գեղանի աղջիկը, որ ժամանակին մահուան դատապարտուած էր իր խօսեցեալին տեղը, և տարին յանձնեցին Պատրիարքարան՝ Տեղապահ Ս. Հօր, որուն հրամանով աղջիկը պիտի մնայ քահանայի մը տունը, մինչեւ որ Ֆիլիպէէն գայ աղջկան նշանածը, Խասգիւղցի Երուանդ Ֆրանկիւլեան, որ Ժոռիսի դէպքին կառավարն էր, եւ դէպքին օրը փախած։ Փոխանորդաբանի կողմէ նոյն օրիորդը յանձնուեցաւ հէտիկ Փաշայի Տ. Գալուստ քահանային։

ՀԱՅ ԵՒ ԹՈՒՐՔ ՀԱՅԿԵՐՈՅԹ ՊՐՈՒՍԱՅԻ ՄԷՋ.—Հանրային կրթութեան, ճարտարարուեստի, երկրագործութեան, արհեստներու և վաճառականութեան յառաջդիմութեան սատարելու համար կազմուած «Օսմ. յառաջդիմութեան ռահվիրայ» ընկերութեան անդամները Օգոստ. 15 ուրբաթ իրիկուն շքեղ հացկերոյթ մը սարքեցին ի պատիւ Օսմ. Միութեան և Յառաջդիմութեան ընկերութեան անդամներէն՝ Մանեասի զատէ Թէվֆիք պէյի և իր մէկ քանի ընկերներուն, Ազգ. պարտէզին մէջ։ Հայ երիտասարդներու երաժշտախումբը ազատութեան և ազգային երգեր կը հնչեցնէր։ Հրաւիրեալներու մէջ կային կուսակալ Թէվֆիք պէյ, Արշարունի Սրբազան և Հաքիմ էֆ.ն։ Ժամը 1ին սկսաւ հացկերոյթը։ Առաջին բանախօսը եղաւ ընկերութեան հիմնադիրներէն Մ. էֆ. Նէչէթէրճեան որ պարզեց իրենց կազմած ընկերութեան նպատակը և շնորհակալութիւն յայտնեց Օսմ. Քօմիթէին։ Երկար ծափերու մէջ ոտքի ելաւ Մանեասի զատէ Թէվֆիք պէյ և ըսաւ. «Սխալ է այն կարծիքը թէ այս ազատութիւնը առանց արիւնհեղութեան ձեռք բերուեցաւ։ Առաջին զոհերը Հայերը տուին, հազարաւորներ ենթարկուեցան զրկանքի, աքսորի, չարչարանքի, բանտարկութեան. օրհնեա՛լ ըլլայ անոնց յիշատակը. հիմակ ունինք ազատութիւնը շնորհիւ միաբանութեան, միաբան մնանք որ մշտ ազատ մնանք»։ Արշարունի Սրբազան բաժակ առաջարկեց ազատութեան պատերազմիկներուն։ Ետքը խօսեցան Հաքիմ էֆ. և Թէվֆիք պէյ։ Պ. Զօրաբեանի սպաներէն Պեհա էֆ. զատէ Էօմէր պէյ պատասխանելով իրեն ցոյց տրուած համակրութեան ըսաւ. «Սխալ է զիս գովել, ես բան մը չըրի, ո՛չ իսկ կաթիլ մը արիւն թափեցի։ Կը խնդրեմ ձեզ մի՛ գովէք, այլ գովեցէք միութիւնը, յեղափոխութեան գաղափարը։ Հայերը մեր վեց հարիւր տարուան բարեկամներն էին, անոնք մեր առաջին բարեկամներն եղան. երբ մեր առաջին արշաւանքն ըրինք դէպի Արեւմուտք, անոնց հանդիպեցանք Վանայ լիճին եզերքը։ 32 տարուան բռնապետական վարչութիւնը այդ բարեկամութիւնը ջնջեց. զայն վերստին ձեռք բերինք, բայց ես կը ցաւիմ որ կաթիլ մը արիւն իսկ չկրցայ թափել»։ Կուսակալ Թէվֆիք պէյ ոտքի ելաւ, և իր համեստ ձայնով ուրախութիւն յայտնեց տիրող եղբայրակցութեան համար. փառաւոր ապագայ մը դիտել տուաւ Սահմանադրական վարչութեան համար։ Խօսեցան նաեւ Պոլսոյ Նշանճի թաղուրէն սպայ մը՝ որ քաղաքս եկած էր յետադիմական խլրտումը զսպելու համար։ «Պոլսոյ մէջ Սահմանադրութեան պահպանման համար առաջին հրդումը ընողը մենք եղանք և ուրախ եմ որ անոր դէմ առաջին փոքր զսպելու պարտականութիւնը ինծ վիճակեցաւ»։ Խօսեցաւ նաեւ լուսանկարիչ Յովհաննէս էֆ. Փափազեան արհեստներու զարգացման պէտքին համար և օժանդակութիւնը խնդրեց Քօմիթէէն։ Մանեասի զատէ Թէվֆիք պէյի առաջարկին վրայ Պէհա էֆ. զատէ Էօմէր պէյ իր գրած մէկ բիեսին երկրորդ արարուածը ներկայացուց՝ ուր իրական կերպով պատկերացուց ազատութեան հռչակմանէն երկու օր առաջ Սելանիկ կազմուած լրտեսական ժողովին հարցաքննութիւնները։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ մէջ կազմուած հաշուեքննիչ Ցանձնաժողովին ատենադպիր Տիար Փէշտիմալճեան կը գրէ մեզի թէ «պարի ուսուցիչ Խաչիկ էֆ. Խաչատուրեանի տալիք դաշտահանդէսի տոմսերը արդէն վաւերացուած են և հազար ղրուշի չափ դրամ մըն ալ առ հաշիւ յանձնուած է Ցանձնաժողովին»։

ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ.— Պոլսաբնակ Վանեցիներուն ակումբին Բ. Նիստը գումարուեցաւ 17 Օգոստ. կեդր. վարժարանի մէջ, և դիւանի ընտրութիւն կատարելէ վերջ, որոշեց «Վասպուրականի Միութիւն» անուանուիլ։ Գ. նիստը պիտի գումարուի դարձեալ կեդրոնականի ամփիթատրոնին մէջ, այս կիրակի ժամը եօթ ու կէսին (Ը. Թ.) որոշելու համար միութեան նպատակը և ընտրել գործադիր մասնախումբ մը։ Կը հրաւիրուին վանեցիներ և փափաքող ազգայիններ ներկայ ըլլալ նիստին։

ՕՍՄ. ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ Ակումբին կողմէ Յակոբ Էօտեան և Տամատեան էֆ.ները երէկ գացին Բր. Մարիա շոգենաւը։ Սապահէտտին իշխանի քաղցր ընդունելութիւն մը ըրաւ և սիրալիր տեսակցութիւն մը ունեցաւ անոնց հետ, և շատ լաւատես յայտնութիւններ ըրաւ ապագային համար «իր սիրելի եղբայրները» կոչելով Հայերը։ Յակոբ էֆ. Էօտեան համբուրելով Սապահէտտին իշխանին ձեռքը, ըսաւ թէ Հայ ազգը որչափ երախտապարտ էր իր մարդասիրական վեհ գաղափարներուն։

ԲԱՂԷՇԷՆ կը գրեն մեզի.— Քաղաքիս մէջ սկիզբները անտարբերութիւն կը տիրէր, կարծես թէ փրկարար աւետիսը հոս հասած ու իր բարերար ազդեցութիւնը գործած չէր։ Թէեւ շատ տատանումներէն յետոյ մերթ ընդ մերթ և պարբերաբար քաղաքական յանձնաւորներ արձակուեցան, սակայն թէ ինչո՞ւ տեղական կառավարութիւնը անտարբեր կը մնար եկած հեռագրաց և հրահանգաց հանդէպ՝ անշուշտ իրեն վերապահեալ պատճառ մ'ունէր։

Վերջապէս այս կիրակի Օգոստ. 3 քաղաքապետութեան պաշտօնատան հրապարակի մէջ ի ձայն թմբկաց և նուագաց ծանուցուեցաւ ազատութիւնը և Սահմանադրութիւնը։

Քաղաքիս հասարակութեան երկու օր առաջ Սուրբ Սարգիս եկեղեցւոյ ծոցը հաւաքուելով ուզեց, երկար տարիներէն ի վեր Առաջնորդարանի ախոռներուն վրայ՝ մերթ Քաղաքական Ժողովոյ, և մերթ աղքատախնամի անուան ներքեւ կառչող քանի մը միապետ ջոջերը միանգամ ընդ միշտ վտարել Առաջնորդարանէն, յետ խորհրդակցութեան պատշաճ համարուեցաւ նոյն խնդրոյն գործադրութիւնը վերապահել՝ տեղապահի մը գալստեան. ուսուցիչք իրենց անվճար վարձքերը ստանալու և յաջորդ շրջանին դպրոցական միութիւնը յարատեւ պահելու մասին դիմում ըրած են Ազգ. Առաջնորդարանին և Ուսումնական խորհրդոյն։ Կը սպասենք որ լաւ արդիւնքի մէջ հասնի այս։ Խնդիր կատարի որբանոցն ալ իր արձակուրդը հրատարակեց, որբերի կըրթական վիճակը գոհացուցիչ է իրենց սկսնակ ընթացքին համեմատութեամբ, իսկ նիւթականին տխուր, որովհետեւ մուտքը ելքին չհամապատասխաներ արտասովոր սղութեան պատճառաւ։

ՊՐՈՒՍԱՅԷՆ՝ Յարութիւն Ստեփանեան ստորագրութեամբ խմբագրութեանս ուղղուած նամակէ մը կը տեղեկանանք թէ Նահանգին Քարասաք գիւղին երկու քահանաները Տ. Թադէոս և Բարթողիմէոս մերժեր են աղքատ երախայի մը մկրտութիւնը կատարել, մկրտութեան և միւռոնի համար պահանջուած դրամը չի կրնալ վճարելուն համար։ Գիւղին թրքուհիները յուզուած այս անլուր տաղտկութենէն, որոշեր են իրենք իրենց մէջ քանական փարայի հանգանակութեամբ հոգալ նոյն երախային մկրտութեան ծախքը։ Նամակագրին գրածը եթէ ճշտակ է, ցաւալի է։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Թաղական Խորհուրդս կը ծանուցանէ Պատ. Թաղեցւոց թէ՝ Թաղապետութեան կողմանէ տրուած հրահանգին համաձայն՝ Թաղապետական ժողովոյ ընտրութիւն պիտի կատարուի, որուն մասնակցելու իրաւունք ունին այն ամէն անհատք, որք Թաղեցի, 6րդ. շրջանակի մէջ կալուած ունենալով, տարեկան առ նուազն հարիւր ղրշ. կալուածական տուրք կը վճարեն, իսկ նոյն ժողովոյ անդամ ընտրուելու իրաւունք ունին անոնք, որոնք վերոյիշեալ պայմաններուն համաձայն 250ղրշ. և աւելի կալուածական տուրք կը վճարեն և 30 տարին լրացուցած են։

Սոյն ընտրութեան առթիւ ցուցակագրուած անձերու նամակ և քուէթուղթ պիտի ղրկուի, որոնցմով պարզուած հրահանգի համաձայն կը խնդրուի քուէ պատրաստել և ղրկել զայն Թաղապետական Տնօրէնին։

Այս առթիւ Խորհուրդս վերոգրեալ պայմանները լրացնող Թաղեցւոց ցուցակները Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ բակն ի տես կախած ըլլալով, կը խնդրուի որ ամէն անհատ գնահատելով խնդրոյն կարեւոր հանգամանքն ու ստիպողութիւնը, հաճի աչքէ անցընել նոյն ցուցակները և եթէ անունն արձանագրուած չէ, Խորհրդարան դիմել և գրել տալ։ Եւ ամէն անոնք որք վերոյիշեալ տրամադրութեան, համաձայն ընտրող ըլլալու հանգամանքն ունին և անուննին արձանագրուած չէ ցուցակներու մէջ, կրնան ի վերեւ նշանակուած պայմաններու համեմատ ընտրելի ըլլալու իրաւունք ունեցող 12 անձանց անունները վերէն վար կարգաւ տաճկերէն գրել թուղթի մը վրայ, ստորագրել իրենց անունն ու մականունը և իրենց ունեցած կալուածին փողոցն ու թիւը, յատուկ ծրարի մը մէջ դնել, գոցել և ուրիշ ծրարի մը մէջ ամփոփելով զայն, ղրկել Թաղապետական Տնօրէնին, մինչեւ վաղը շաբաթ առաւօտ։

(Կեդր Բերայի Թաղ. Խորհուրդին)

ԹԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ
ՍԱՄԱԹԻԱՑԻՆԵՐՈՒՆ

Նկատելով որ դպրոցական տարեշրջանը սկսելու վրայ է և դեռ մեր վարժարանները անորոշ վիճակի մը մատնուած են, և Թաղին երկսեռ մանուկներն ալ փողոցները կը թափառին, ինչ որ ժամանակին պահանջումներուն բոլորովին հակառակ է։ Պէտք է անմիջական կարգադրութիւն մը ընել։ Արդարեւ տեսուչի խնդիրն է որ կը զբաղեցնէ Սամաթիացիները։ Թէեւ Պոլսոյ մէջ իբր տեսուչ ճանչցուած կան քանի մը ուսուցիչներ, սակայն ամէնքն ալ գրեթէ առանց բացառութեան մեծ բան մը չեն արժեր։ Ուստի լաւագոյն է որ վարժարանը ուսուցչական կարող անդամներու ձեռքով կառավարուի։ Եւ արդէն վարժարանին մէջ ձեռնհաս տարրեր չեն պակսիր։

ԹԱՂԵՑԻ ՄԸ

“ԱՐԾԻւ„
ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԳՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑ

Դաշնակցական երկու ընկերներ ժողովրդական գրավաճառանոց մը բացած են՝ Պոլիս, Մարբուճճըլար, թիւ 22, ուր կը վաճառուին Հ. Յ. Դաշնակցութեան հրատարակութիւնները և թերթերը։ Գրատունը որ Արծիւ կը կոչուի, կրնայ հայթայթել նաեւ Թիֆլիսի «Ցառաջ»ի մատենադարանի գիրքերը, և Կովկասահայ, Եւրոպահայ և Թրքահայ հրատարակութիւններ։ Բոլոր հայրենասէր գրասէրներու համար լաւագոյն առիթ մը։

ԱԶԳ.—Գուրու Չէշմէի գանձանակի մասնախումբը իր հիմնադրութեան հինգերորդ տարեդարձին առթիւ վասն հոգւոց հիմնադրաց ննջեցելոց և նուիրատուաց, ըստ սովորութեան յառաջիկայ կիրակի մատուցանել Ս. Պատարագ պիտի մատուցանել տայ Պալատու քարոզիչ Գեր. Տէր Գրիգորիս վրդ. Պալագեանի, և այս առթիւ Մայր Եկեղեցւոյ դպրաց դասու դպիրներէն հրաւիրուած են մասնակցելու երգեցողութեանց։

Գանձանակի մասնախումբ
Գուրու Չէշմէի

Կամուրջէն շոգենաւը կը մեկնի ժամը 11,30ին 12,30ին և 3ին։

ՄԱՆՋՈՒՄԷԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ.—Պարտիզակ, Վահան.—Եթէ ձեր իսկական ստորագրութեամբ կ'ուզէք որ հրատարակուի, պատրաստ ենք, իմացուցէ՛ք։

ԿԱՐԴԱԼ Հայկական երկսեռ կըրթարանի ազդը մեր Դ. երեսը։

ԾԽԱՎԱՃԱՌՆԵՐԸ

Ծխավաճառներու երեւելիները որոշած են ու Պոլիս գտնուող ծխավաճառները իրենց օրինաւոր շահերու պաշտպանումը ապահովելու մասին հարկ եղած պաշտօնատուններու մօտ գործօն դիմումներ ընելու համար յանձնաժողով մը կազմեն։ Այս նպատակաւ կը ծանուցուի որ Օգոստ. 24ի (Հ. Տ.) կիրակի օրը, ժամը 6ին, Սուլթան Ահմէտ, Միլլէթ Պաղչէսիի մէջ ծխավաճառները ներկայ գտնուին։

2—3

ԲԱՐԻԶԻ ՊՈՐՍԱՆ
BOURSE DE PARIS

3 Սեպտ. 1908

Ֆրանսական 3%	96.35
Օսմանեան Միացեալ	95.90
Երկաթուղի	178.—
Պանք Օթթօման	700.—
Պոլիս Գարա Այտըն	467.—

ՋԻԿ-ՋԱԿ
ՄԻՇՏ
ՋԻԿ-ՋԱԿ
ԻՏԷԱԼ ԾԱՂՐԱԹԵՐԹԸ
ԱՅՍՕՐ ԱՅՍՕՐ ԱՅՍՕՐ

Գաւառներու համար տարեկան 40 ղրուշ, Արտասահման՝ 10 Ֆրանք։

Զիկ-Զակի այս թիւը կը պարունակէ Ե. Պարոնեանի «Կմախքը գերեզմանէն դուրս»։

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

ի Նպաստ Պըլըգըլի Հայ նահատակաց դամբարանին՝ «Մատենադարան Երիտասարդութեան» Ա. Տետրը, «Ժանն տ'Արք»ը. գին 1 դահեկան։ Կը հրաւիրուի Ազգասիրական Ակումբէն ընկալագրով մը ստանալ Խմբագրատունէս սոյն երկին հազար օրինակները, և մասնաւոր կնիքով դրոշմելէ վերջ հանել ի վաճառ։

ՄԱՔՍԻՄ ԳՕՐՔԻ

ԸՆԿԵՐՆԵՐԸ

ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ՄԵԾ ՎԷՊ

Ա. ՄԱՍ

Ե.

—Բոլորովին Ռուսի մը պէս չէք խօսիր, բացատրեց մայրը ժպտելով. հասկցած էր անոր կատակը։

—Իմ լեզուս Ռուսերէնէ հազար անգամ աղէկ է, աղաղակեց զուարթօրէն այցելուն գլուխը երերցնելով, Փոքր-Ռուսիացի եմ, Քանիէֆ գիւղէն։

—Երկա՞ր ատենէ ի վեր հոս էք։

—Տարուան մը չափ քաղաք կեցայ... ամիս մը կայ որ հոս եմ, գործարանը... աղնիւ մարդիկ գտայ հոս... զաւակնիդ... ուրիշներ... բայց ոչ շատ։ Կ'ուզեմ հոս հաստատուիլ, աւելցուց պեխերը ոլորելով։

Բէլակէ գոհ էր, և Բավէլի մասին այցելուին ըրած գովեստին համար շնորհակալութիւն յայտնելու նպատակով։

—Թէյ կ'ուզէ՞ք, առաջարկեց։

—Ինչպէ՞ս, մինա՞կս, պատասխանեց մարդը ուսերը վեր նետելով, ամէնքնիս մէկտեղ երբ գանք, այն ատեն կը հրամցնէք։

Կրկին ոտքի ձայներ լսուեցան, դուռը բացուեցաւ յանկարծ, մայրը ոտք ելաւ։ Բայց մեծ զարմացմամբ տեսաւ որ մանկատի աղջիկ մըն էր թեթեւ և աղքատիկ հագուած, կարճահասակ, գիւղացիի դիմագծութեամբ, որ խոհանոց մտաւ։ Այցելուին, որուն խարտեաշ մազերը թանձր խուրձ մը կը կազմէին, հարցուց.

—Ուշացա՞յ։

—Ո՛չ, պատասխանեց Փոքր-Ռուսիացին, որ սենեակին մէջ մնացած էր։ Քալելո՞վ եկաք։

—Անտարակո՛յս։ Բավէլ Միքաիլովիչի մա՞յրն էք, բարի իրիկուն, անունս Նադաշա է։

—Մականունի՞դ. հարցուց մայրը։

—Վասիլիէվնա, ձերի՞նը։

—Բէլակէ Նիլովնա։

—Աղէկ, ալ հիմա զիրար ճանչցանք։

—Այո՛, ըսաւ մայրը թեթեւօրէն հառաչելով։

Եւ ժպիտով մը զննեց դեռատի աղջիկը։

—Ցո՞ւրտ է, հարցուց Փոքր-Ռուսիացին։

—Այո, շատ ցուրտ, դաշտին մէջ, հովը կը փչէ։

Վճիտ, կակուղիկ ձայն մը պզտիկ և կլորիկ բերան մը ունէր, ամբողջ էութիւնը մաքուր և թարմ։ Վերարկուն հանելէ ետք, ուժով մը պաղէն կարմրած ձեռքերով վարդագոյն այտերը շփեց։ Կօշիկներուն գարշապարները տախտակամածը կը թնդացնէին։

—Լաստիկ չէ հագած մտածեց մայրը։

—Այո՛, ըսաւ ծաղկատի աղջիկը, բառերը քաշքշելով, սառած եմ բոլորովին.

—Անմիջապէս սամավարը պատրաստեմ, անմիջապէս, ըսաւ աշխուժիւ մայրը։

Եւ դուրս ելաւ.

Իրեն անանկ կը թուէր որ երկար ատենէ ի վեր կը ճանչնար այդ աղջիկը և զայն ճշմարիտ մայրական սէրով մը կը սիրէր, գոհ էր զայն տեսնալուն, իր հիւրին կապոյտ աչքերուն վրայ մտածելով գոհունակութենէն կը ժպտէր։ Խօսակցութեան ականջ դրաւ։

—Ինչո՞ւ տխուր ես, Անտրէ, հարցուց դեռատի աղջիկը։

—Բան մը չէ, պատասխանեց ցած ձայնով փոքր Ռուսիացին։ Այրին բարի աչքեր ունի և կը մտածէի որ թերևս մօրս աչքերն ալ անոր աչքերուն կը նմանին...գիտես որ յաճախ մօրս վրայ կը մտածեմ... ինծի անանկ կուգայ որ միշտ ողջ է....

—Մեռած է կըսէիր...

—Ո՛չ, անիկա խորթ մայրս է... բո՛ւն մօրս վրայ կը խօսիմ... ինծի անանկ կուգայ որ Քիէվի մէջ ողորմութիւն կը խնդրէ և օղի կը խմէ։

—Ինչո՞ւ,

—Անանկ կուգայ... երբ գինովնայ, ոստիկանները կը ծեծեն զայն...

—Ա՛խ, խեղճ մարդ, մտածեց մայրը հառաչելով։

Նադաշա սկսաւ արագօրէն խօսիլ, բայց ցած ձայնով։ Ցետոյ Փոքր—Ռուսիացիին հնչական ձայնը կրկին որոտաց.

—Դեռ երիտասարդ ես փորձառութիւն չունիս. ամէնքն ալ մայր մը ունին և սակայն մարդիկ գէշ են։ Դժուար է ծնանիլ, բայց աւելի դժուար է մարդուն բարին սորվեցնել։

— Նայեցէ՛ք, աղաղակեց ինքնին մայրը։

Կ'ուզէր կարենալ պատասխանել Փոքր-Ռուսիացիին թէ, ինք, օրինակի համար, երջանիկ պիտի զգար ինքզինքը, տղուն բարին սորվեցնելով, բայց ինքն ալ բան մը չէր գիտեր։ Ցամրօրէն դուռը բացուեցաւ և ներս մտաւ Վէսօֆչիքօֆ, Տանիլօ ծեր գողին տղան, ամբողջ արուարձանին մէջ համբաւեալ մարդատեաց մը։ Միշտ առանձին էր և ասոր համար ամէնքը զինքը կը ծաղրէին։ Մայրը զարմացած հարցուց.

—Ի՞նչ կ'ուզես։

Իր գորշ պզտիկ աչքերովը անոր նայեցաւ, ափովը սառած այտերը սրբեց և առանց պատասխանելու Բէլակէի բարեւին, հարցուց խուլ ձայնով մը.

—Բավէլ հո՞ս է։

—Ոչ։

Ակնարկ մը նետեց սենեակին մէջ և ներս մտաւ։

—Բարի իրիկուն, ընկերներ...

—Ան ալ... կարելի՞ բան է... մտածեց մայրը կասկածով։

Եւ շատ զարմացաւ երբ Նադաշա ձեռքը մեկնեց նորեկին ուրախ և գոհունակ։

Ցետոյ ուրիշ երկու երիտասարդներ եկան, գրեթէ տղեկներ։ Մայրը անոնցմէ մին կը ճանչնար, Ֆէտօր Սիզօֆ, գործարանին ամէնէն հին աշխատաւորներէն մէկուն զաւակն էր, սուր դիմագիծեր, բարձր ճակատ մը և գանգուր մազեր ունէր. միւսը տափակ մազերով երիտասարդ մը, չէր ճանչնար, սակայն անոր տեսքը զինքը չէր սարսափեցներ, որովհետեւ համեստ կ'երեւար ան։ Վերջապէս Բավէլ եկաւ երկու ընկերներու հետ։ Ճանչցաւ զանոնք, երկու գործաւորներ էին. տղան անուշութեամբ ըսաւ մօրը.

—Թէ՞յ պատրաստեր ես, շնորհակալութի՜ւն.

—Օղի գնել պէ՞տք է, հարցուց, չգիտնալով ինչպէս արտայայտել իր երախտագիտութիւնը անանկ բանի մը համար զոր դեռ չէր հասկնար։

—Ո՛չ, պէտք չի կայ, պատասխանեց Բավէլ վերարկուն հանելով, և բարութեամբ ժպտեցաւ մօրը։

Ցանկարծ մայրը կարծեց որ տղան գիտմամբ հաւաքոյթին վտանգը չափազանցած էր իր վրայ խնդալու համար։

—Ասո՞նք են վտանգաւոր մարդիկը։

—Կատարելապէ՛ս, ըսաւ Բավէլ սենեակ մտնելով։

—Ա՛հ, ըսաւ մայրը գգուոտ ակնարկով մը։

Եւ ինքնիրեն մտածեց.

—Դեռ տղայ է։

Թարգմ. Գ. ԹՈՒՂԼԱՃԵԱՆ
(Շառուանկելի)

Ճէվամիի չէրիֆէ վէ խայրաթը սափրէէ թէվզի խուսուսունտա ուզրէ միւպայեա սընա լիւզում կէօրիւնէն գանտիլ վէ չէմատըրա վէ սէհփա վէ ներտիվան վէ իբ վէ գուզու վէ սաիրէ միւնագասայա վազ խուլունմուշ օլտուղընտան չէրաիթը միւնագասայը անլամագ իսթէյէնլէրին հէր կիւն սաաթ օն պիրէ գատար մէճլիսը խարէյի էվգաֆա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի.

18 աղուսթօս 324 3—2

Խազինէի էվգաֆը հիւմայունը խասսէսի վէ օտաճըլարընա իմալ իթտիրիլէճէք պիթմիշ թագըմ էլպիսէնին պէհէր թագըմը իքիխուզ խիւկիւմի զըրուշ թախմինի էօհտէսինտէ ֆիյաթը մէկքիւրէ հաստը լայըզընը պուլամամասընտան միւնագասա միւտտէթի թէմտիտ խուլմուշ վէ չէհրը հալին խիւկիւմի պէշինճի ճումաա իրթէսի կիւնիւնէ գատար հէր գաչ պարա թէնզիլ խուլունուրսա հաստը լայըզընը պուլտուղը թագտիրտէ իհալէի էվվէլիյէսինին իճրասը մուգարրէր պուլունտուղընտան նօգսանըյլա իմալ իթմէք իսթէյէնլէրին խիւզտէ օն նիսպէթինտէ թէէմինն ագչէլէրինի համիլէն էյամը թաթիլիյէտէն մաատա հէր կիւն սաաթ օնա գատար մէճլիսը խարէյի էվգաֆա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի.

18 աղուսթօս 3—2

Մէվսիմը շիթաստա հարպիյէ նէզարէթի ճէլիլէսի տաիրէսիյլէ մէքթէպիյլէ տաքէրիյէ վէ խասթէխանէլէրիյլէ էմաքինը սաքէրիյէյէ զուրուլաճագ սօպալարա մըզթէզա էսէվաթ իլէ վազիյէ իհրէէթի վէ գարազօլ զապթիլարը տէբունինէ գօնըլաճագ քիւրէք վէ քիւրէք թամիրիյէսի մէվզըի միւնագասայա գօնըլմըշ օլտուղընտան իմալ վէ իթայա թալիպ օլանլարըն աղուսթօս բուտմինի խիւկիւմի պէշինճի կիւնիւնէ գատար հարպիյէ նէզարէթը ճէլիլէսի լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի.

20 աղուսթօս 324

Մէրքէզը սալթանաթը սէնիյէտէ արամագ ճինուար ճէսաբ միւլքիյէտէ խարէսիյէ պիր սէնէ զարֆընտա լիւզումը օլաճագ սէպզէ գօմիսիօնընա թէսլիմ օլընմագ ուզրէ մէվզըի միւնագաչայա վազ օլընմըշ օլան բաթաթէսին պէհէր գըյէի ճէսիմ խիւկիւմի ալթը պարատա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ աղուսթօսըն խիւկիւմի խուչինճի ճումաա իրթէսի կիւնիւնէ գատար միւնագասասը իճրա օլընագագ խէվմը մէզքիւրտէ գարարը գաթիսի իթա վէ խիւկիւմի տէօրտիւնճի բազար կիւնի տէ խիւզտէ պէշ թէնզիլի գապուլ խուլէճէկինտէն պունը թէնզիլ Ֆիյաթըլա իթայա թալիպ օլանլարըն միւտտէթը մէզքիւրէ զարֆընտա հարպիյէ նէզարէթը ճէլիլէսի լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի.

20 աղուսթօս 324

80	93	քիւշէթ կանէմ
	78	տիքէր
5	108	չէքէր
	85	խուզիւմ
	199	սապուն
	82	կազ

Տէօրտիւնճի օրտուի հիւմայունը ճէնուպ ճէնապը միւլքիյէսի էրզագը պաչաթէ մուհարրէրէ Ֆիյաթըլա մահալը թալէպլէրի էօհտէսինտէ թագրիր իթտիրիլնաճէն պունլարըն սիպզաթէ պէչ թէնզիլի իլէ իթասընա պուլաճագ թալէպ օլանլարըն հարպիյէ նէզարէթ ճէլիլէսի լէվազըմաթ ումումիյէ տաիրէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի։

20 Ավղուսթօս 324

«ԾԱՂԻԿ»

ՍԱՏԻՐԱԿԱՆ - ԾԱՂՐԱԹԵՐԹ

Ծաղիկ ազգ. երգիծական ծաղրաթերթը հրապարակ ելաւ այս առտու արշալոյսին։ Ասկէ վերջ պիտի հրատարակուի չորս էջով և շաբաթը երեք անգամ։

Այս կերպով ահա կը միանան Կավռօշ և Ծաղիկ, նոյն ծրագրով, նոյն ուղղութեամբ, որոնց իւրաքանչիւրը պիտի հրատարակուի ամէն օր, ինչպէս Կավռօշ հրատարակուեցաւ երէկ և այս առաւօտ ալ հրատարակուեցաւ Ծաղիկ և այսպէս յաջորդաբար։

ՁՈՅԳ ՄԸ ՏԱՏՐԱԿ ՄԻԱՒՈՐՈՒԱԾ

«ԿԱՎՌՕՇ» ԵՒ «ԾԱՂԻԿ»

«Կավռօշ»ը «Ծաղիկ»ին վրայ ելած

ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԵՒ

ՆՈՐԹՀԸՐՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ

Համագումար դրամագլուխ	Անգլ.	Ոսկի	6,000,000
» տարեկան եկամուտ 1907 տարւոյ	»	»	5,941,859
» պահեստի դրամ 1907 տարւոյ	»	»	25 203,824

Կ'ընդունին մեծագումար ապահովութիւնք դիւրամատչելի պայմաններով։

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ	Անգլ.	Ոսկի	500,000
Պահեստի Դրամ	»	»	564ը225

Վնասուց հատուցմունք անմիջական, առատաձեռնօրէն և կատարեալ արդարութեամբ կը վճարուի։

Ընդհ. Գործակալք ի Կ. Պոլիս
ԳԱՌՆԻԿ ՍԵՐՈԲԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
Մէհմէտ Ալի Բաշա խան, Ղալաթիա

Գաւառային կարեւոր կեդրոններու համար ազգեցիկ գործակալներ կը փնտռուին։

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻՆ

ՆՈՐ ՅԱՅՏԱԳԻՐ

Կայս. կառավարութեան բարձր հովանիին տակ ապաստանող գաղթականներու զետեղման ծախքին համար Երկրագործական Պանքային կողմէ կազմակերպուած վիճակահանութիւնը այսուհետեւ ամէն ամսոյ սկիզբը պիտի կատարուի։ Պարգեւ չըշահող տոմսակները ամբողջ տարի մը պիտի կրնան մասնակցիլ վիճակահանութեանց։ Ամբողջ տոմսակներու արժէքին հարիւրին եօթանասունըհինգը պարգեւներու և ամօրթիներու պիտի յատկացուի։ Ուստի սոյն վիճակահանութիւնը հանրօգուտ կերպով բարեփոխուած է։ Նոր կազմակերպութեամբ՝ տոմսակներուն թիւը պիտի ըլլայ 250,000, և անոնցմէ 62,500 թիւ պարգեւ ու ամօրթի պիտի շահին։ Ինչպէս կ'երեւի ստորեւ հրատարակուած յայտագրէն, մեծ պարգեւը 12,000 ոսկի է, և անկէ զատ՝ երկու, երեք, չորս, հինգ և վեց հազար ոսկիի նպաստաւոր պարգեւներ ալ կան։ Տոմսակները զանազան ստորաբաժանումներ ունին. ամբողջ, կէս, մէկ քառորդ և մէկ ութերորդ։ Ամբողջ տոմսակին գին նշանակուած է օսմ. 2 ոսկի, կէսին՝ 1 օսմ. ոսկի, քառորդին՝ կէս օսմ. ոսկի և մէկ ութերորդին՝ մէկ քառորդ օսմ. ոսկի։ Տոմսակ գնողներուն դիւրութիւն մը ըլլալու համար՝ կէս, քառորդ և մէկ ութերորդ տոմսակներուն մէկ մասը չորս թիրաժի յատուկ երեքական կտրի բաժնուած է։ Ցիչեալ կտորակտոր տոմսակները՝ մեճիտիէն 19 ղրուշի հաշուով՝ կէս տոմսակներուն գինը 72 ղրուշ է, մէկ քառորդինը՝ 36 ղրուշ, իսկ մէկ ութերորդը՝ 18 ղրուշ։ Երկրագործական Պանքայի կեդրոնատեղիէն և Կամուրջի գլուխը գտնուող մասնաճիւղէն մեծաքանակ տոմսակ գնողներուն հետեւեալ զեղչերը պիտի ըլլան. մէկ անգամէն 10 ոսկիի տոմսակ գնողներուն՝ %ին 7. մէկ տարուան ժամանակամիջոցին՝ 1001 ոսկիի տոմսակ գնողներուն՝ %ին 8, 2001 ոսկիի տոմսակ գնողներուն՝ %ին 9. 3001 ոսկիի տոմսակ գնողներուն՝ %ին 10, և 10.001 ոսկիի տոմսակ գնողներուն՝ %ին 12ը։ 5երրորդ թիրաժը պիտի կատարուի 1324 Ցուլիս 1ին, Հանրօգուտ Շինութեանց նախարարութեան պաշտօնատան մէջ, ի ներկայութեան Պանքայի Վարչական Խորհուրդի անդամներուն, հաշուակալին և ելմտական, հաշուակալութեանց Ատեանին և Օսմ. Կայս. Պանքայի կողմէ կարգուած պաշտօնեաներէ կազմուած մասնաւոր մարմնոյ մը։

1324 տարուան յատուկ Երկրագործական Պանքայի վիճակահանութեան յայտագիրը

Ա. ԹԻՐԱԺ (Մարտի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Համագումար
1	600000	600000
1	200000	200000
1	100000	100000
2	40000	80000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		2170000

Բ. ԹԻՐԱԺ (Ապրիլի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Համագումար
1	300000	300000
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1710000

Գ. ԹԻՐԱԺ (Մայիսի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Համագումար
1	300000	300000
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1710000

Դ. ԹԻՐԱԺ (Յունիսի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Համգմր.
1	300000	300000
11	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
5	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1710000

Ե. ԹԻՐԱԺ (Յուլիսի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Համգր.
1	300000	300000
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1710000

Զ. ԹԻՐԱԺ (Օգոստոսի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Համգմ.
1	400000	400000
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1810000

Է. ԹԻՐԱԺ (Սեպտ.ի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Համգմր.
1	400000	400000
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
1350	200	630000
3500		1810000

Ը. ԹԻՐԱԺ (Հոկտ.ի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Համգմր.
1	400000	400000
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1810000

Թ. ԹԻՐԱԺ (Նոյեմ.ի սկիզբը)

Հատ	ոսկին 100էն	Համգմր.
1	400000	400000
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1810000

Ժ. ԹԻՐԱԺ (Դեկտ.ի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Համգմր.
1	200000	200000
1	100000	100000
2	40000	80000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
3275	400	110000
150	200	630000
3500		2070000

ԺԱ. ԹԻՐԱԺ (Յունվարի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Համգմր.
1	200000	200000
1	100000	100000
2	40000	80000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		2170000

ԺԲ. ԹԻՐԱԺ (Փետր.ի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Համգմր.
1	500000	500000
1	400000	400000
1	300000	300000
1	200000	200000
10	100000	1000000
20	40000	800000
65	20000	1300000
300	10000	3000000
750	4000	3000000
1250	800	1000000
21600	200	4320000
24000		17020000

ՀԱՍՈՅԹ

	Ոսկին 100էն
Իւրաքանչիւրը երկու օսմ. ոսկիի արժէքով շրջաբերութեան հանուած երկու հարիւր յիսուն հազար տոմսակներուն փոխարժէքը	50,000,00
	50.000.000

ԾԱԽՔ

	Ոսկին 100էն
Շահող թիւերուն համար տրուելիք հարիւրին 75ը	37,510,000
Գաղթականներու Ցան Նստեցուելուն պատկանած հարիւրին 17ը	8,500.000
Պէյիէ և վարչութեան ծախքերուն փոխարժէքը եղող հարիւրին 8ը	3,990.000
	50.000.000

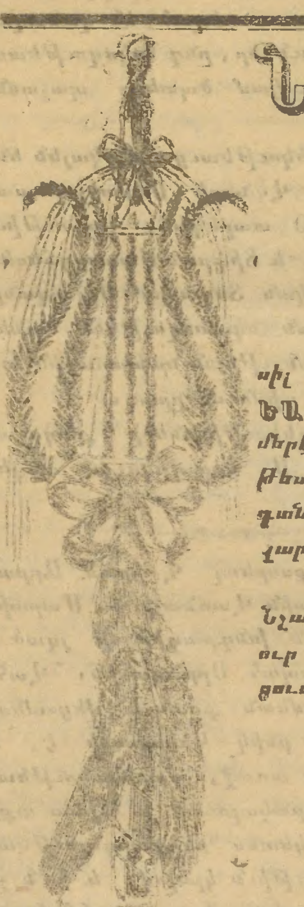

ՆՇԱՆ ՋԱՄԻՋԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՄՈՄԵՐՈՒ

ԵՒ

ՄԿՐՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐՈՒ

Կ'ուզէ՞ք հարսնիքներնուդ փայլը աւելցնել, գեղատեսիլ «էֆէ» մը տալ մոմերուն, դիմեցէք ՆՇԱՆ ՋԱՄԻՋԵԱՆԻ վաճառատունը, ուր բացի պատրաստ գտնուած մոմերէ կը զարդարուին նաեւ մեծ խնամով վերջին նորաձեւութեամբ ճաշակաւոր մոմեր անմրցելի աժան գիներով։ Կը գտնուի նաեւ հոն հարսի կոլանտ, քողք, քողքի մնտուկ, զարդարուած կողով, ծաղիկ, փետուր, ևն. ևն. ևն.։

Փութացէ՛ք, հարսնիքի տէրեր, այցելել անգամ մը Նշան Ջամիջեանի հարսանեկան մոմերու ճոխ վաճառատունը ուր ո՛չ միայն ձեր ճաշակը, այլ նաեւ ձեր քսակն ալ գոհացում պիտի գտնէ։ 50—16

ՄԻԱԿ ՏԵՂ ՁԵՐԹԱՔ
ՆՇԱՆ ՋԱՄԻՋԵԱՆ
Կ. Պոլիս, Քամանքօ խանի տակ, թիւ 86

ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՎԱՅԵԼՈՒՉ ՄՈՄԵՐՈՒ
ԾԱՂԿԵՓՈՒՆՋԵՐՈՒ
ԵՒ
ՄԱՆԿԱՆՑ ՄԿՐՏՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՆԴԵՐՁԵՂԷՆՆԵՐՈՒ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ-ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ

ԱՐՄԵՆԱԿ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

որ երկար ժամանակ Խախկին Մկրտիչ էֆ. Հիւսէյինճեանի և վերջին տարիներս ալ Ջամիչեան էֆ.ի վաճառատան մէջ նորանոր մոմեր կը հայթայթէր, այս անգամ վերջնականապէս հաստատուած է Պոլիս, Մահմուտ փաշա, Հաւուզլը խանի տակ թիւ 45 վաճառատունը, ուր կը վաճառուին նաեւ ընտանեաց ու նորաձեւութեան վերաբերեալ այլ և այլ բազմաթիւ վաճառք, գլխարկի ծաղիկներ, փետուր, ձեռնոց, տանթէլա, գոտէյա, ֆէսթօն, ֆիշու, ևլն. ևլն.։

Ամէն մարդ կը փափաքի գրամ շահիլ և շատերը դեռ չեն գիտեր որ անոր գաղտնիքը յաճախորդները գոհ ընելով անոնց սիրտը շահելուն մէջ կը կայանայ։

Քամանքօ խանի դիմաց, Հաւուզլը խանի տակ, թիւ 45

ՆԷՍԹԼԷ ԱՆՈՒՆԸ ԱՄԲՈՂՋ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ ԾԱՆՕԹ Է
ՆԷՍԹԼԷԻ ԿԱԹՈՎ ԱԼԻՐԸ
ԱՄԲՈՂՋ ՄԱՅՐԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ Է
ՆԷՍԹԼԷԻ ՀԱՄԲԱՒԸ
ՆԷՍԹԼԷԻ ՇՕՔՈԼԱՅՈՎ
ԱՆԳԱՄ ՄԸՆ ԱԼ ԱՐԴԱՐԱՑԱՒ ՈՐ ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՄԲՈՂՋ ԿՈՂՄԸ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ Է ԵՒ ԱՄԷՆ ՏԵՂ ՄԵԾ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ ԳՏԱԾ Է
FARINE ET CHOCOTAT NESTEL

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՐԿՍԵՌ ԿՐԹԱՐԱՆ
ԵՒ
ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶ

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿԵԱՅ

Մոդրիգիւղ, Սօգըդ Աղաճ, Լատին եկեղեցւոյ փողոց

Պատիւ ունիմ արգոյ հասարակութեան ծանուցանելու թէ գիւղիս մէջ բացած եմ երկսեռ գիշերօթիկ և ցերեկեայ վարժարան մը յարակից մանկապարտէզով, որուն բարւոք ընթացքին և յաջողութեան համար ամէն կանխահոգ միջոցներ ի գործ դրուած են.

Վարժարանիս ուսուցչական ժողովոյ միաձայն որոշմամբ ծանօթ ուսուցիչ Միքայէլ էֆէնտի Շամտանճեան ուսումնապետ ընտրուած է։

Ուսուցչական մարմինը կազմուած է հետեւեալ ծանօթ անձնաւորութիւններէն.

Միքայել էֆենտի Շամտանճեան Հայերէն, Պատմութիւն, Աշխարհագրութիւն և Գերմաներէն.

Ստեփան էֆ. Կուրտիկեան, Օսմաներէն,

Տիրան էֆ. Զըրագեան, Ֆրանսերէն, Բնապատմական Գիտութիւնք։

Օր. Պայծառ Տայեան, Անգլերէն և Առտնին տնտեսութիւն։

Արմենակ էֆ. Պաղտասլեան, Ընդհ. Խորհ և Ուսուցիչ Ուսողութեան, Իրնական գիտութեան և լեզուած։

Խաչիկ էֆ. Թահթաճեան, Գեղագրութիւն և Գծագրութիւն

Ստեփան էֆ. Բաքըլեան, Ձայնական երաժշտութիւն և Դաշնակ,

Օր. Շահանդուխտ Սարգիսեան, Ձեռագործ և Ձեռագիտութիւն

Օր. Նուբիկ Անեմեան, Վարիչ Մանկապարտէզպանուհի։

Մայրենի լեզուէ զատ մեծ ոյժ պիտի տրուի նաեւ Օսմաներէն, Ֆրանսերէն, Անգլերէն և Գերմաներէն լեզուներուն, տղայոց գործնական և առեւտրական գիտելիքներուն, աղջկանց կարի, ձեւի, ձեռագործի և այլ առտնին ծանօթութեանց.

Աշակերտներու առողջական, բարոյական և ուսումնական բարւոք վիճակը մասնաւոր խնամքի առարկայ պիտի դառնայ։ Վարժարանս պիտի ունենայ նաեւ իր պարբերական կանոնաւոր բժշկական այցելութիւնները։

Գիշերօթիկ աշակերտները պիտի վայելեն ընտանեկան ամէն խնամք և անոնց սնունդին մեծ հոգ պիտի տարուին,

Վարժարանս իբր կրթական անդրանիկ մէկ պտուղը Սահմանադրական վարչութեան, իրեն նշանաբան ըրած է Ազատ Դաստիարակութիւնը, և իբր Հայ կրթական հաստատութիւն, Հայ ընտանիքներու զաւակները, այն տեղ պիտի ստանան ճշմարիտ ազգային կրթութիւն մը։

Մանկապարտէզը կը բացուի ներկայ Օգոստոս 21 Հինգշաբթի օրը, իսկ վարժարանը Օգոստոս 25 Երկուշաբթի օրը։

Ծնողքներ յարգանօք կը հրաւիրուին վարժարան, ստանալու համար ամէն մանրամասն տեղեկութիւն։

Հիմնադիր-Տնօրէն
ՊՕՂՈՍ ՊԵՉԱՃԵԱՆ

Մ. Գ. ԾԱԼԵԱՆԻ

ԸՆԴՀ. ԱԶԳԱՅ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ

ԴԱՍԸՆԹԱՑՔԸ

Ա. Հատոր Արեւելեան հին ազգեր գին 5 դհ.
Բ. » Հին Ցունաստան և միջին դար » 6 »
Գ. » Արդի և ժամանակակից » 5 »

Պատմութեան այս հատորները աշխարհաբար մաքուր լեզուին, նիւթերու գեղեցիկ կարգաւորութեանն և բացատրութեան, ու դիւրուսոյց մէթոտին համար մեծապէս գնահատուած են նիւթին հմուտ, ձեռնհաս անձերու կողմէ։ Արժանացած են Բ. տպագրութեան։ Ունին

Գեղեցիկ տպագրութիւն
Հաստատուն կազմ
Բազմաթիւ բացատրիչ պատկերներ
Աշխարհացոյց քարտէս։

Մեծաքանակ գնողներու 100ին 30 զեղչ։

Կեդրոնատեղին փոխադրուած է Մատթէոսեան տպարանէն Ցովհ. էֆ. Աղնատրի «Օսմանը» գրատունը, թիւ 56, Պապը-Ալի-Ճատտէսի, Կ. Պոլիս։